

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 360 Lel.

Fél évre ... 180 Lel.

Negyed évre ... 90 Lel.

Havonta ... 30 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek tel.

Megjelenik naponta reggel.

Nagy-Arad.

Egészen közeli terminus az, a melyben Arad közigazgatási jövője jelentős változáson megy át. Eről a közigazgatási változásról nem először írunk e helyen, de az is bizonyos, hogy ma már az úgy maga nem hipotézis, nem is következtetés, hanem csakhamar a valóságba átvilágító tény. Ez év május másodikán nyújtják be a parlamentbe az új közigazgatási törvényjavaslatot, amelynek tárgyalása beavatott politikai férfiak nyilatkozata szerint mintegy két hetet fog igénybe venni. Legkésőbb május végére tehát érvénybe lép az új közigazgatási törvényjavaslatnak ama passzusa, amely szerint a Románia területén lévő centráls városok öt-hat kilométerre terjedő körzetéből minden községet és falut magához a városhoz csatolna. Külvárosként.

A törvényjavaslatnak ez a tervezeti pontja még akkoriban, amikor az előkészítő bizottság így megformálta, érthető feltűnést keltett egész Erdélyben, de főleg Aradon, amelynek belső közigazgatási vérkeringését ez az intézkedés jelentősen érinti. Ha a törvényjavaslatot ilyen formájában megszavazzák, akkor az öt-hat kilométeres körzetet tekintetbevé

Aradhoz csatolják majd *Mureselt (Zsigmondházt), St. Nicolau mic (Kisszentmiklóst), Uj-Micalacát és Micalacát.* Megvalósul tehát minden igaz aradi polgár régi álma: *Nagy-Arad.* A város új ütőereket kap, friss területeket aknázhat ki és mindazokat az erőket abszorbeálhatja, amelyek eddig tőle függetlenül meddőn tenyészték vagy kiaknáztatlanul heverték. Annak idején, amikor Aradhoz való csatolásáról folyt a vita, az *Aradi Közlöny* volt az az organum, amely ezt a párosodást mindkét oldalról megvilágította és hasábjain helyet adott éppen az aradi véleménynek, mint az ujaradi érvelésnek. Még az Aradon kívül élő emberek figyelmét is rége óta felkeltette az a nonsens, hogy Aradul-nou közigazgatásilag mennyire független Aradtól és ezzel szemben minden olyan létfeltétel, amely ezt a községet ma virágzó nivójává emelte. Arad városától kapta meg. Aradtól részesült az eminens higienia és kultúra legelső áldásaiban. Arad volt az a közgazdasági bázis, ahol a termelő Ujarad produktumait és terményeit reális értékre válthatta. Ha Aradul-nou lakossága nem akart elveszni a marosparti ligetekben, akkor Arad aszfaltján a Kulturpalota szellemi táplálékáról kezdve egészen

a színházig mindent megtalálhatott és a kávéháztól a katonazenéig minden szórakozás itt Aradon rendelkezésre állott. Amíg Ujarad Timisoara vérkeringésébe kapcsolódott bele a közigazgatás szempontjából, addig az aradi vilányáram dróttjai világították be a sváb gazdák otthonaiba. Régi, de helytelen érve az Aradul-nouak, hogy orientálódását nem az egészséges közigazgatási bázis, hanem a nacionalista szempont igazgatta, amely bármilyen tiszteletreméltó is, semmiesetre sem lehet olyan nyomós, hogy attól a várostól szakítsa el ezt a községet, amelynek egész egzisztenciáját köszönheti.

Kisebb mértékben ezeket az érveket lehetne felhozni azoknak a falyaknak az argumentumaival szemben, amelyek most, hogy a törvényjavaslat tárgyalásra kerül, talán ugyanúgy gondolkodnak, mint Ujarad. De bennünket Arad meggyőződése és Arad érdekeinek átérzése fűt és ezek azt az érzést erősítik meg bennünk, hogy a törvényjavaslat ebben az esetben ennek a városnak érdekeit szolgálja és ha megvalósul és átmegegy a gyakorlatba, amugy is hiába minden opposzió. Nem öt-hat kilométeres körzetben, de tízszer vagy huszszor nagyobb körzetben is minden kis tanya, falu vagy nagyközség

a fejlődő és lendülő Arad közigazgatási és közgazdasági érdekeit kell, hogy szolgálja és Nagy-Arad terve nem hiúsulhat meg néhány olyan községi korifeuson, aki tényleg nem lát túl az új közigazgatási törvényjavaslat által megszabott öt-hat kilométeres horizonton.

„Minden szankcióra...”

(Poincaré a Ruhr-megszállásról.)

Brüsszelből jelentik: A Ruhr-vidéken lévő belga csapatokat legközelebb megerősítik, hogy további bányák megszállása és vasúthálózatok szigorú felügyelete lehetővé váljék.

Párisból jelentik: Poincaré francia miniszterelnök Woidban beszédet mondott és többek között ezeket jelentette ki:

— A Ruhr-vidékre azért mentünk, hogy zálogot foglaljunk olyan követelés biztosítására, amelyről Németország szabadulni igyekszik. A sémet ellenállás és a rendszeres sztrájkok kényszerítettek minket arra, hogy az operációknak erősebb katonai jelleggel adjunk és Németországra a preszsziók egész sorát gyakoroljuk. A versailles-i szerződés szerint fogunk van minden szankciót fokoztatni.

Párisból jelentik: Loucher teg

Ferenc József

kétszer akart lemondani.

(Az *Aradi Közlöny* bécsi tudósítójától.) Dr. Szeps Gyula, ismert bécsi publicista, aki a legutóbbi időben több ízben fellebbentette a fátyolt a közelmúlt sok titokzatosnak látszó politikai eseményéről, egy bécsi lapban gróf *Khuen-Héderváry* egykori magyar és dr. *Körber* Ernő volt osztrák miniszterelnökök szóbeli közlései alapján érdekes fölvilágosításokkal szolgál *Ferenc József* király lemondó szándékáról.

Két ízben támadt *Ferenc József*ben az a gondolat, hogy letegye koronáját. Első ízben 1903. nyarán, majd utóbb 1912. tavaszán. Az uralkodót mélységes kedélydepresszió fogta el, amelynek oka mindkét alkalommal egy és ugyanaz volt: a közös hadsereg kérdése. *Ferenc József* el sem tudta képzelni a magyar-osztrák monarchiát a hadsereg közössége nélkül, amely ellen pedig Magyarországon mind erősebb áramlatok érvényesültek.

1903-ban a magyar képviselőház ellenzéke obstrukcióba fogott

az utonciutalék fölemeléséről szóló törvényjavaslat ellen. A függetlenségi párt vezetői kijelentették, hogy minden eszközzel megakadályozzák a törvényjavaslat elfogadását, ha nem tudják keresztülvinni a német vezényleti nyelv eltörlésére vonatkozó kívánásaikat. Minthogy *Szell Kálmán*, az akkori magyar miniszterelnök, nem bírt az obstrukcióval, lemondott és gróf *Khuen-Héderváry* lett az utódja. Az új miniszterelnök visszavonta a katonai javaslatot, anélkül, hogy erről előzetesen értesítette volna *Körber* Ernő osztrák miniszterelnököt, aki Ausztriában a parlamenttel már elfogadta az utonciutalékról szóló javaslatot. *Körber* erre június 26-án beadta lemondását. Oly válság támadt erre, amely szinte megrendítette az osztrák-magyar monarchia létét. A királyt igen súlyosan érintették ezek az események. Ugy látta, hogy a dualizmus, amelyet élete művének tartott, veszedelemben forog. És ezekben a napokban merült fel benne a fróntól való megválás gondolata. Mint dr. Szeps *Körber*től hallotta, a király kijelen-

tefte osztrák miniszterelnökének, akiben mód nélkül megbizott, hogy belefáradt az uralkodásba:

— Ha Rudolf fiam még élne, egy pillanatig sem halasztanám el lemondásomat. Akkor is megtenném ezt a lépést, ha lehetséges volna, hogy *Károly Ferdinánd* főherceg, *Károly Lajos* főherceg legifjabb fia lehette utódom. De azért nem vállalhatom a felelősséget, hogy ebben a habsburgi monarchiára nézve olyannyira veszedelmes pillanatban, *Ferenc Ferdinánd* főherceg lépjen a trónra. Ha ő kerülne az uralomra, attól kellene tartani, hogy szenvedélyes temperamentumával még fokozná a zavart s a végsőre kényszerítené a magyar nemzetet.

Még komolyabban gondolt a lemondásra *Ferenc József* egy évtizeddel utóbb. Ismét a közös hadsereg kérdése érlelte meg benne ezt az elhatározást és megint gróf *Khuen-Héderváry* volt a magyar miniszterelnök. A magyar országgyűlés a hadsereg és a flotta kiadásainak felemelését csak bizonyos nemzeti engedmények fejében volt hajlandó megszavazni. *Ferenc József*, aki ezekben a kö-

vetelményekben a maga jogainak csorbítását látta, hajthatatlannak mutatkozott. Ellentállásában *Ferenc Ferdinánd* trónörökös és báró *Auffenberg* hadügyminiszter is megerősítette. Minthogy gróf *Khuen-Héderváry* sem tudta enyhíteni a király ellentállását, 1912. március 7-én benyújtotta egész kabinetjének lemondását. Bécsben ezután tanácskozás tanácskozást követett. Valamennyi Bécsbe hívott magyar politikus azonban ragaszkodott az országgyűlés többsége által képviselt nemzeti követelésekhez. A válság tetőpontján volt, amikor dr. Szeps meglátogatta gróf *Khuen-Héderváry*t a bécsi magyar miniszteriumban. A miniszterelnök szemmeláthatólag rendkívül izgatott volt. Hangosan kiáltotta:

— Éppen most valami horzasztó dolgot estem át: a király le akar mondani!

Ezután pedig sirva elbeszélte a publicistának, hogy éppen most volt kihallgatáson a királyné! *Ferenc József*, akit rendkívül szomorúság fogott el, kijelentette, hogy mivel mind a magyarok, azok is, akiket leghívebb barátal-

nap a kereskedők és iparosok gyűlésén az európai országok gazdasági problémáival foglalkozott. Ki jelentette, hogy Németország nincs a tönk szélén és remény is van a javulásra mindaddig, amíg a márkát stabilizálják. Ebben az esetben Németország évente öt-hat milliárd aranymárkát lesz képes fizetni, de ezt Franciaország csak dologi szolgáltatások alakjában igényelheti, mert a készpénzrel való fizetés mindkét országot tönkre tehetné. Németországnak nemzetközi kölcsönre van szüksége, hogy termelését fokozva kötelezettségeinek megfelelhessen.

Párisból táviratozzák: A külügyminiszteriumban a sajtó képviselőinek ma kijelentették, hogy a francia jóvátételi terv megmarad a réznek és csak a részletekben lehet módosításról szó, az irányelvek változatlannak. A tervezet csak módosult Németország mostani helyzetére és a márka összeomlására való tekintettel. Azt az álláspontot is tartják, hogy Franciaország és Belgium csak akkor tárgyalnak Németországgal, ha a németek közvetlenül fordulnak javaslatokkal a szövetségesekhez. A washingtoni Radio mértékadó helyről úgy értesül, hogy a diplomáciai körök biztosra veszik azt, hogy a német kormány még egy hónap leforgása előtt végleges jóvátételi tervet ajánl, amelyben pontosan meg fogja határozni a jóvátétel összegét. A tervezetet közvetlenül a szövetségeseknek fogják átadni.

De Valera szólni akart. Londonból jelentik: A Sunday Timesnek jelentik Dublinból: De Valera, az ír köztársaság elnöke megkísérelte, hogy Amerikába szökjön.

nak tartott, cserbenhagyták, szilárdul elhatározta a koronáról való lemondását. Mint a dinasztia feje ugyanis nem tud felelősséget vállalni azért, hogy a király fenntartott katonai jogaiból engedjen. Minthogy pedig gróf Khuen-Héderváry is oly állásponton helyezkedik, amely a király részére elfogadhatatlan, jobbnak látja a lemondást, semhogy agg korában harcot kezdjen a magyar nemzet ellen. A trónörökösnek, ha majd a király koronáját viseli, talán sikerülnie fog valamilyen békés megegyezés. Az ő ereje azonban már fogytán van.

Miközben gróf Khuen-Héderváry elmondotta ezeket dr. Szepsnek ismételtén zokogásba tört ki. Majd elátkozta sorsát, amely őt, az uralkodó leghivebb szolgáját arra kényszerítette, hogy ekkora fájdalmat okozzon hűn szeretett királyának. Végül kijelentette, hogy a lemondásnak semmi esetre sem szabad megtörténnie. Másnap Budapestre utazott, érintkezésbe lépett a vezető politikusokkal és éppen a király lemondó szándékára való tekintettel az utolsó órában rá tudta bírni a magyar parlamentet, mondjon le annak a határozatnak meghozataláról, amely miatt a király megakart válni róntától.

Milliárdos valuta-visszaélések.

(Budapesti nagykereskedők, akik idegen valutákat halmoztak fel. — Miért romlott a magyar korona?)

Budapestről táviratozza tudósítónk: A budapesti államrendőrség nagyszabású visszaélések és csafások nyomára jött. Kiderült, hogy egyes nagyvagyoni cégek külföldről szállított árukért devizát igényeltek, amiket a devizaközponttól meg is kaptak. Ugyan ezek a nagykereskedők ügyfeleiktől is idegen valutát követeltek. Az így megszorult kereskedők minden uton-módon igyekeztek német márkát, osztrák koronát és szokolt beszerezni, aminek az lett a következménye, hogy a nagy kereslet a forgalomban felszoktette ezeknek a valutáknak árát. A szállító nagykereskedők duplán jutna

valutához, óriási márká, szokolt és osztrák korona-készleteket halmoztak fel. A devizaközpontban nem tudták mire vélni a március elsejei nagymértékű magyar korona kínálatot. Kiderült, hogy a felgyülemlett idegen valutákkal kontremindták a magyar koronát. A deviza-központból kiindult vizsgálat hamarosan a rendőrséghez jutott át. A vizsgálat során milliárdos valuta-visszaéléseket és százmilliósi forgalmi adó-csafásokat fedeztek fel. A nyomozást még folytatják. Az ügy főként Budapest nagykereskedőit és vállalkozóit érinti közölről.

Fatisztviselők Egyesülete

(Vasárnap volt Aradon az alakuló közgyűlés.)

Külső megnyilatkozásban is imponáns egyesület vetette meg tegnap alapját Aradon. A tisztviselői társadalom egyik legértékesebb rétege, a fatisztviselők tömörültek különálló egyesületbe, megalakítván az erdélyrészi fatisztviselők egyesületének aradi kerületi csoportját. Már az alakuló gyűlésen, amely vasárnap délután 3 órakor a Neuschloss-féle Nasici tanninyár és gőzfürész r. t. helyiségében folyt le, mintegy hatvanan vettek részt. Weinberger Kálmán az előkészítő bizottság elnöke nyitotta meg az ülést és a kiküldött kandidáló bizottság javaslatára a közgyűlés az egyesület tisztikarát nagy lelkesedéssel a következő személyében választotta meg: Tiszteletbeli elnökök: Stern Gyula, Trimbitioni Traian. Elnök: Bán Vilmos. Helyettes elnökök: Kemény György, dr. Antal András, Dumitrescu Georg. Titkár: Pál Gyula. Pénztáros: Kardos Adél. Jegyző: Róna Józsa. Könyvtáros: Vámos Imre. Ellenőrök: Zborowsky Pál, Steiner Géza. Választmány: Szegő Mór, Anhaltzer Ignác, Weinberger Kálmán, Markovics Aladár, Heller Ödön, Drincu János, Löwy Jakab, Holbó István, Polák Ödön, Trutzer Sándor. Póttagok: Weidenfeld Lajos, Herceg Ármánd, Schönfeld Jakab, Blum Árpád.

Bán Vilmos a Hazai Fatermelő r. t. igazgatója lelkes szavakkal foglalta el az elnöki széket és miután úgy a maga, mint a megválasztott tisztikar nevében megköszönte a jelenlévők bizalmát, vállalta az egyesület céljait: internátus felállítását, tisztviselői nyugdíjalap megteremtését, ingyenes állásközvetítést, klubélet fejlesztését, stb. E célok megvalósítása érdekében, való együttműködésre hívta fel az egyesület tagjait. Dr. Ormos Ede központi titkár a központ üdvözlését tolmácsolta és a maga részéről is felhívta az egye

sület tagjait a közös cél érdekében való munkálkodásra. — Kemény György indítványára a közgyűlés dr. Gróza Pétert, az Erdélyrészi Faegyesület elnökét és Jockl Sámuel, az Erdélyrészi Fatisztviselők Egyesületének elnökét táviratilag üdvözölte. Az alakuló közgyűlés lelkes hangulatban ért véget és ismerve Bán Vilmos elnök agilitását és a tisztviselői társadalom érdekében való áldozatkészségét, minden remény meg van arra, hogy az egyesület kitűzött céljai mihamarabb meg is fognak valósulni.

Sport.

Országos kardvívó-verseny.

(Lemaradtak az aradiak.)

Vasárnap délelőtt 9 órakor kezdődött az országos kard- és törvívó verseny Aradon. A verseny az AAC rendezésében a nagytermében folyt le a közönség aránylag csekély érdeklődése mellett. Mind a két versenyben az Oradea-mare (nagyvárad) vívók vezettek, akik bebizonyították, hogy a sport erna ága ott fejlettebb, mint Aradon. A közönség nívósabb teljesítményt várt az aradiaktól. Az eredmények a kardvívásban a következők: Első Balázs Ödön NaE. kilenc győzelemmel, második dr. Nichi Lázár Glória-CFR. kilenc győzelemmel, harmadik dr. Szántó NSE. nyolc győzelemmel. A törvívó eredménye a következő: Első dr. Szántó öt győzelemmel, második Kantele AAC három győzelemmel, harmadik Schuller AAC. Dicséret illeti meg dr. Nichi Lázárt, a kulturpalota igazgatóját, aki training nélkül nevezett be a versenybe és megmentette Aradot a teljes vereségtől.

CAMP-ATE 1:0 (0:0). Bajnoki mérkőzés. A CAMP. csak szerencsével nyerte meg a mérkőzést. A féldőben egy tizenegyest Rémay kapu mellé rugott. A második féldő 42 percében esett a mérkőzés győztes gólja, melyet Kiminich helyezett az ATE hálójába. Az ATE csatársor támadá-

sait az erőiesen játszó CAMP. védelemnek sikerült szerelni.

Glória CFR-AMTE 3:0 (1:0). Barátságos mérkőzés. A Glória CFR. jó formában lévő csapata biztosan győzött a gyengén játszó AMTE felett. A gólokat Müller, Vajda és Szabó szereztek meg csapatuk számára.

AAC-TAC 5:0 (2:0). Barátságos mérkőzés. A gólokat Duffner (2), Kondor, Abay és Romváry rugták.

ATE II-USE. 3:0 (0:0). Glória CFR. II-AMTE II. 3:1 (1:1).

Viktória-AMTE comb. 6:0 (1:0).

Egyetértés-Olimpia comb. 1:1 (0:0).

Aradváros mezél futóbajnoksága. Senior. 1. Márton VSC. 2. Drasztul ATE. 3. Antal ATE. Csapatversenyben. 1. ATE 26 pont. 2. Olimpia 50 pont. 3. VSC 50 pont. Ifjúsági. 1. Weichelt ATE. 2. Wild AMTE. 3. Mann ATE. Csapatversenyben. 1. AMTEa) 25 pont. 2. ATE 41 pont. 3. AMTEb) 59 pont.

Juli-VSC. 2:0 (1:0). Bajnoki mérkőzés. — Cluj-Timisoara 3:1 (2:1). Városközi mérkőzés.

— Budapesti eredmények. Budapestről táviratozzák: A vasárnapi futballmérkőzések eredményei a következők voltak: FTC-MTK. 2:0 (0:0.) 25.000 néző előtt folyt le a mérkőzés s az FTC. győzelme a bajnokság élén álló MTK. ellen szenzációs meglepetés. Az MTK. Orth nélküli állott ki a mérkőzésre és Kertész II. megsérülve a mérkőzés elején elhagyta a pályát és így az MTK. tíz emberrel küzdötte végig a mérkőzést. A vereséggel az MTK. elesett a bajnokságtól. UTE-Törekvés 3:0 (0:0.) A Törekvés két játékos a második féldőben megsérült és elhagyta a pályát. III. kerületi-VAC. 2:1 (1:0.) A VAC. kezd letörni, a III. kerületiek biztosan győztek. KAC-BTC. 0:0. A mérkőzés egyenlő erők játéka volt. A BTC-ben a csatársor, a KAC-ban a védelem volt jobb. Vasas-Müegyetem 3:1 (1:0.) A Müegyetemi csapat kiesése az első osztályból most már igen valószínű. Zugló-MAC. 2:0. A MAC. veresége szintén kieséssel fog járni.

— A Vidéki Sport legújabb száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg.

Aradiak utazása.

(Utazás vizum nélkül.)

Az aradi kereskedelmi és ipar kamara közli, hogy a mai naptól kezdve elfogadja a jelentkezéseket az 1923. május 17-30 között Budapesten megtartandó árumintavásár részvételére. Minden jelentkező három részből álló vásári igazolványt kap, amelynek első lapja a kedvezmények igénybevitelére jogosít. A második lap felsőrése lakáskérelmi szelvény, amelyen az idegenforgalmi hivatal a kért lakást kiutalja. Célszerű, ha a vásári látogató indulás előtt legalább egy héttel e szelvényt kitöltve a budapesti Idegenforgalmi Hivatalhoz közvetlenül beküldi. Nagyon fontos, hogy egy uttal az érkezés pontos napja és napszaka is közöltessék az Idegenforgalmi Hivatallal. A harmadik rész ellenében egy művészi kivitelű fémből készült vásári jelvényt fognak kapni a résztvevők. Az igazolvány darabonként 70 (hetven) forint a kamaraé, sz-

Koznál szivhattunk annak idején. Van valami harmatos bái, finom, szellős üdőség a vigjátékban, valami bolondos áprilisi illat, ami úgy frissíti föl a néző lelkét, mint ha a francia malacságok és az új drámák sötét és fülledt szférájából a nyílt mezőbe és a rügybe pattanó völgyekbe szaladnának.

Az előadáson Kardos Andornak, a rendezőnek hozzáértő és színpadot ismerő rutinja dominált. Minden gesztuson és mozdulaton Kardos Andor instrukciója tükröződött. Nem is lehet csodálni, ha a vigjátéki együttes összevágó előadást produkált. *Kálmán* Sári színésznői képességei minden felvonásban igazi eszközben jutottak kifejezésre. Szerepének minden árnyalását decens módon vitte a közönség elé. *Vannay* Loncl-uj naiva. Játékán erősen érzik még a rutinhiány, de kétségtelen színésznői anyag, akiből, ha művészi rendezésbe kerül, bizonyára jó színésznő lesz. Egy két jelenetében már most minden elismerést megérdemel. *Darvas* Ernő egy ruégróf szerepében ismét briliáns alakítást nyújtott, ugyancsak vigjátéki alakítás volt a *Jávoré*. *Selmeczy* egy pumpoló fiatalember szerepében kedves, humoros figurát adott. Kisebb szerepekben *Szántó* Jenő és *Gvar* *mathyné-Gömöry* Emma művészettel egészítették ki az összárték teljességét. Az aradi közönség kitüntető melegséggel fogadta a „Négyesfogat” premierjét. Kardos Andort az író és a rendezőt melegen ünnepelte, minden felvonás után számtalanszor szólította a függöny elé. A tapsnak és a sikernek oroszlánrésze az övé.

(f. t.)

A salgótarjáni bányák.

(A népszövetség Magyarország javára döntött.)

Geniből táviratozzák: A népszövetség tanácsa tegnap délutáni ülésén a magyar-cseh határ kérdésében döntött. A népszövetség a vitás terület háromnegyed részét Magyarországnak juttatja. A döntés alapján Magyarország a vitás területek megkapja Somoskő és Somosujfalu községeket és a környékbeli bányákat. Ezt a döntést úgy a magyar, mint a cseh képviselő elfogadta.

A főpolgármester válaszol a vádakra.

(Miért emelték a vízdíjakat? — Az óvadék-kölcson. — „A városházán nincs titok.”)

Az Aradi Közlöny a vízárak emeléséről szóló tudósításában leközölte dr. Demian Aurél egészségügyi felügyelő, a Házulajdonosok Szövetsége elnökének nyilatkozatát is, amely többek között kemény támadást tartalmazott a város vezetősége és ennek működése ellen. Dr. Robu János főpolgármester most válaszol a vádakra. A főpolgármester beküldött nyilatkozata a következő:

Igen Tisztelt Főszerkesztő ur! B. lapja mai számában dr. Demian Aurél egészségügyi felügyelő ur a vízdíjak felemeléséről nyilatkozik és ezt az alkalmat felhasználja arra, hogy a város vezetőségét heves támadásban részesítse állítólagos helytelen és egyben teljesen önkényes gazdálkodásáért. Tekintettel arra, hogy ezek a súlyos vádak a város polgárságának olyan következtetésekre vezethetnek, amelyek a város vezetősége iránti bizalmát aláásnák és ezzel csak még jobban megnehezítik az adminisztrációnak a mai viszonyok között amugy is igen nehéz munkáját, szükségesnek tartom, hogy dr. Demian ur nyilatkozatára a magam és a városi tanács nevében reflektáljak.

A vízdíjak emelése.)

Mindenekelőtt ami a konkrét panaszt illeti, a vízdíjak emelését s a vizóra óvadékok beszédét ezekről a kérdésekről Zádor gépüzemi igazgató ur. b. lapjuk mai számában már megadta aszükséges felvilágosításokat és azt hiszem, hogy ezek megnyugtathatják a közvéleményt a felől, hogy a város vezetősége csakis kényszerítő szükség hatása alatt határozta el magát erre a lépésre. A magam részéről csak azt kívánom még e tárgyban Demian ur nyilatkozataihoz megjegyezni, hogy ez a felemelés mélyen alatta marad annak a mértéknek, amelyet árdragítás jellegével lehet illetni, mert hiszen csakis a tényleges termelési költségeknek felel meg. Egyáltalában nem érzem, hogy elvesztettem volna ezáltal a morális előtt, amely szükséges ahhoz, hogy az árdragítókat üldözsem és hogy a maximális árakat megállapítsam és azokat betartassam. Hiszen a maximális ár arra való, hogy a fogyasztó polgárságot megvédje attól, hogy a termelő az ő rovására a produkció tényleges költségein és az őt megillető jogos kereseten felül még illegitim módon is gazdagodjék, — de nem lehet az ármaximálásnak célja az, hogy viszont a termelő rovására és a fogyasztó javára olyan árakat írjon elő, amelyek a tényleges termelési költségeket sem fedezik. Tény az, hogy a víz elsőrendű közszükségleti cikk és hogy meg van bennem is az a tendencia, hogy ezek árának emelését megakadályozzam; de természetesen csak az illetéktelen áremelésről van szó, az áraknak a termelési költségeivel arányban álló emelkedése oly természetes gazdasági folyamat, amelyet sem a polgármester, sem más hatalmi tényező rendeletekkel

megakadályozni nem tud. De ezen felül is ha a víz árának alakulását a háboru előtti időktől mostanáig összehasonlítjuk egyéb közszükségleti cikkek, mint pl. a kenyér, a tej, a liszt, a ruházati cikkek stb. áraival, azt fogjuk látni, hogy a vízdíjnak most történt „horribilis” felemelése után is ez az arány szám erősen alatta marad a többi közszükségleti cikkekénél.

(Az óvadék-kölcson.)

A mérőkre kivetett óvadékok miatti nagy panaszt teljesen indokolatlannak tartom, ez az óvadék nem akart a fogyasztóval szemben a bizalmatlanság kifejezője lenni, hanem ténylegesen az üzemek által a fogyasztóktól felvett kölcson. Nem csináltunk ebből soha titkot, hiszen éppen b. lapjának március 25-iki száma hosszasan ismertette ezt a kérdést és cikkirója a tőlünk kapott információk alapján igen helyesen fejtette ki azt, hogy ennek az akciónak a célja az, amit a németországi közüzemek majd mindegyike „Berriebskapitalbeschaffung” néven vagy ugyanebben a formában, mint mi, vagy más formában már a múlt év folyamán megtett. Az, hogy az egyes fogyasztóra megálapítandó összegnél a mérőt vetjük alapul, csak bázist képez, de ismétlem, nem jelenti azt, hogy a fogyasztóval szemben bizalmatlank vagyunk. Tény azonban az, hogy azt hiszem alig van ennek a városnak polgára, akit kellemsen érintene, ha pl. a vízmű üzemet üzemanyagok hiánya miatt be kellene szüntetni, ha csak átmenetileg is és jogosan érhetné súlyos szemrehányás úgy a város, mint az üzemek vezetőségét, ha ez az eset bekövetkeznék. De hogy ezt megakadályozzuk, ahhoz szükséges, hogy szénből, fából, benzinhől, olajból és az összes többi szükséges üzemi anyagokból készleteket halmozunk fel, mert hiszen mindenki tudja, hogy ma nem bízhatunk abban, hogy az, amit megrendeltünk pontosan a kellő időre fog beérkezni. Többet kell tehát, hogy vásároljunk, többet a tényleges fogyasztásnak megfelelő mennyiségűnél, amely mennyiséget a rendszeresen befolyó jövedelmekből fedezni tudunk és ehhez a többlet-hoz kell az a bizonyos forgóteke, amelynek beszerzése céljából nem fordulhatunk máshoz, mint éppen a fogyasztóhoz, akinek az érdekeit szolgáljuk. Hogy azután a gondos kereskedő szemüvegén át nézve az ügyet, még jó üzletet is csináltunk, amikor ma nagyobb mennyiséget vásárolunk olyan áruból, amelynek az ára közismerten felfelé tendál, az a kérdés mai beállításánál talán másodrendű jelentőségű, de szerintem mindenre figyelemreméltó.

(A városi gazdálkodás.)

Demian ur jónak látta, megtámadni bennünket ez ügyvel kapcsolatban egész gazdálkodásunkért is és azt állítja, hogy tanácsi határozataink nem mások, mint

nehány főtisztviselő megbeszéléséből, a nyilvános felelősségre vonás lehetetlenségének tudatában foganatosított intézkedések. Mi magunk vagyunk azok, akik a legjobban érezzük az autonomia hiányát, amelyért természetesen nem mi vagyunk felelősek. De éppen azért, mert jól tudjuk és felelősségérzetünk is azt diktálja, hogy a város polgárságának igen is joga van tudnia, hogyan intézzük az ügyeit, ennek a ma hiányzó autonómiának legalább a maradványait igyekeztünk megmenteni és minden fontosabb ügyet, mielőtt abban határoznánk, a város polgáraiból alakult bizottságokban tárgyalatunk le. Nem hiszem, hogy sok olyan ügy fordult volna elő, amelyben a városi tanács az illető szakszövetség véleményét nem vette volna magáévé és éppen ezért Demian urnak ezt a vádját nyugodt lelkiismerettel a lehátározottabban utasítom vissza. Gazdasági ügyeinket hetenként tárgyalja a gazdasági szék, az üzemek minden lényegesebb eseményeiről — így a vízdíjak emeléséről is — véleményt mond a műszaki bizottság; költségvetéseinket átvizsgálja a pénzügyi bizottság stb. és ennél a kérdésnél éppen a város vezetősége az, amely a polgárságnak tehet szemrehányásokat, mert bizony nagyon gyakran megtörténik, hogy fontos ügyeket nem tudunk elintézni, mert a bizottsági tag urak az ülésekre nem járnak el. Polgármesterem ideje alatt nem tudok olyan esetet, amely bármelyik szakelődő bárkinél, bármilyen ügyben ne adott volna felvilágosítást és kijelenthetem azt, hogy semmiféle nyilvánosságot, semmi féle érdeklődést nem kerülök, sőt ellenkezőleg a magam és munkatársaim felelőssége tudatában mindig kész vagyok a nyilvánosságot a város ügyeiről tájékoztatni.

Az a véleményem, hogy Demian dr. ur igen rossz szolgálattal tett, amikor ezzel a súlyos vádjával megbontani igyekezett azt a jó viszonyt, amely a város polgársága és vezetősége között — úgy érzem — fennáll és remélem, hogy az elmondottak ezeknek a vádakra alaptalan voltát kellően megvilágították. Fogadja mélyen tisztelt Főszerkesztő ur szíves-ségéért hálás köszönetemet. Robu főpolgármester.

Sport.

— Miért maradtak le az aradi vívók? Kaptuk a következő sorokat. Tisztelt Szerkesztőség! Olvasva lapjuk mai számában az országos kardvívó-versenyről szóló tudósítást, amely megállapítja, hogy az aradi vívók lemaradtak a váradikkal szemben. Tisztelem a kritika jogát, de nem hallgathatom el különvéleményemet. Már maga a zsüri összeállítása miatt is egyenletlenségek voltak. A váradiai vasárnap reggel azzal fenyegetődtek, hogy visszautaznak, ha nem az általuk jónak talált zsüri ítélezik. Már ez is elkedvetlenítette az aradi vívókat. Annak is megvan a magyarázata, hogy miért maradtak le az aradi vívók? A váradiai vívók legnagyobb része országos bajnok, míg az aradiak mindössze három éve gyakorolják a vívás sportját. Ezt tudva, bizonyára más színen tűnnek fel az aradi vívók. Soraim közléséért fogadja a t. Szerkesztőség hálás köszönetemet. Egy sportember

Arad gazdasági élete.

— A fenyegető csőd réme. — A pénzkrisis következményei. —

Hónap óta panaszt és panaszt lehet hallani bankemberektől, kereskedőktől, iparosoktól, fixfizetéses alkalmazottaktól, hogy a gazdasági helyzet tarthatatlan.

Megismétlődött nagyobb arányokban az 1912-i gazdasági esztendő

A helyzet igazi képének megismerésére kérdést intéztünk a bank-, kereskedő- és iparos-világ egy-egy reprezentánsához, akik a következőképpen vázolták az állapotokat:

A bankok megvonták a hitelt.

A bankokra nézve a devizarendelet súlyos hatással volt. A forgalom nagy részét tudvalevőleg devizaüzletek tették ki, egyrészt mert a kereskedők a külfölddel dolgoznak és ezzel kapcsolatosan nagyot lendült az átutalási üzlet, másrészt a valutaüzletekben, mint önálló banküzletekben mutatnak fel legalább papíron óriási forgalmat. Ma már ez a papírforgalom is meghalt. A legtehetősebb bankok, melyeknek pénztáráiban ezélt milliók hevertek, ma alig tudnak felmutatni néhány 100.000 lei effektívumot. A regábeli bankok megvonták a hitelt és ennek hatása alatt az erdélyi bankok is kénytelenek voltak hitelüzleteiket ugyszólván nullára redukálni. A devizarendelet katasztrófális hatása legdrasztikusabban a Hannoveri Lloyd Bank bukásában mutatkozott, melynél nagyszámú erdélyi bank, kereskedő és magánosok szenvedtek érzékeny veszteséget.

A betevők, látva a pénz óriási kamatértékét, sietve vették ki a bankokból betéteiket és 30—40 százalékos kamatozással helyezik ki. Hogy milyen egészségtelen állapotokat szül ez a mesterséges pénzdrágulás, arról fölösleges beszélni. A kisebb bankokat a devizarendelet pedig egyenesen megszűnéssel fenyegeti. A legtöbb bank és vállalat egymásután bocsátja el tisztviselőit, mert nincs pénz és nincs munka. Szinte rossz gondolni is arra, hogy hova fog vezetni ez az évek óta egyre ijesztőbb méreteket öltő válságos helyzet.

Elszomorító néhány helyi banknak az a koncihans eljárása, hogy számolva a felek kényszerhelyzetével, nem szorítja őket, hanem igyekszik méltányosan kezelni a követeléseket. Ujabb hiteket nem nyújtanak, de a lejárt követeléseket rendszerint prolongálják, természetesen a kamat aránylagos emelésével.

Teljes pangás és pénztelenség.

A kereskedők részéről követ-

kező nyilatkozatot kaptuk egyik nagykereskedőtől:

— Elszomorító a helyzetünk. Teljes pangás és pénztelenség uralkodik a piacon. A hitelüzlet, ami a legutóbbi években újra divatba jött, vakságba sodorta a kereskedőket. A kihelyezett áruk értékét nem tudjuk megkapni, az adósok nem fizetnek.

De így vagyunk a bankokkal is. Az átutalási összegeket nem folyósítja a bank. Hogy tudjunk mi kereskedők ilyen körülmények között a kötelezettségeinknek eleget tenni, a lejáratunkat rendezni? Képtelenek vagyunk és sajnos, vigasztalanok a kilátásaink. Az adóterhek fokozódnak, az állam egyre súlyosabb terhekkel sújt bennünket, a pénz pedig teljesen eltűnt a piacról. Nem kell sok idő, csak rövid pár hét és ha a viszonyok nem javulnak meg, amiben sajnos nem bízhatunk,

az 1911. és 1912. évek eseményei fognak még hatványozottabb mérvben megismétlődni. Virágzó cégek fognak összeomlani, napirenden lesznek a bukások Aradon és egész Erdélyben, ahol mindennitt érezhető a nagy krízis. Az tény, hogy árulni mindent olcsóbban árulunk, mint a hogy ma a külföldi gyárból beszerezni tudjuk a portékát, de készpénz-forgalmunk a minimálisra csappant, a közönségnek nincs pénze, tartózkodik a vásárlástól.

A kereskedelmi pangás maga után vonja a szállítók válságos helyzetét. Egyik speditőr cég tulajdonosa a következőket mondta:

— Két-három év alatt hatalmasan kifejlődött Aradon a szállító szakma. A régi aradi szállító cégek kibővítették üzemeiket és egymás után jöttek le a külföldi cégek, mindegyik expozitúrát állított fel a határmenti Aradon. A túlzásig menő konkurrencia és a legutóbbi hónapokban jelentkezett krízis csőd elé juttatta szakmánkat. Any nyit sem tudunk keresni, amennyi a nagy rezszi fedezésére elég lenne. Néhány hét óta megszűnt a behozatal, az aradi kereskedők nem utaznak áru után, alig jön be portéka. Nincs szállítás, nincs vámolás, nincs fuvarozás.

Veszedelemben az ipar.

Az iparosság főleg abban érzi az agonizáló gazdasági helyzet nyomását, hogy szünőtélben vannak azok a munkák is, amelyekkel ezideig éppen csak hogy tetgette életét. Tudott tény, hogy bizonyos, divatott szolgáló iparágakat leszámítva, az iparosok az utóbbi évek alatt nagyrészt csak javításokkal foglalkoztak. Ill ren-

delések részben a drága előállításai és anyagi költségek miatt nem voltak. Tehát az iparosság munkája csupán apró-cseprő munkákra szorítkozott. Most, hogy a pénzkrisis előállott, még ezek a munkák is elmaradtak és az alkotásaiknál, termelvényeiknél fogva megszűnt földön híres iparágakat veszedelem fenyegeti. Hozzájárul az iparágak leromlásához az a körülmény, hogy a nyersanyag beszerzése sok mesterségnél horribilis emelkedést mutat fel és a legegyszerűbb munkáknál is a rendelőknek magas összegeket kell fizetni. Emellett maga az iparos megérdemelt és kiérdemelt rendes tarifája polgári hasznát sem tudja biztosítani, ami megélhetési lehetőségét és készletek beszerzését akadályozza. Talán csak két iparág van, mely a divattal haladva reuzálni tud és ez a szabó meg a cipész ipar. Megnehezíti az iparosság fejlődését a magas munkabér, amely a drágasággal lépést tartva állandó hullámnak van kitéve.

Hogy áll a leu?

Április 24-én fizettek 100 lelért:
Párisban 7-12 frankot
Budapest 2300 külföldi koronát.
2900 beltródi
Prágában 16-40 szokott
Berlinben 14-100 márkát.

EZ ARAD!

Yarju a toronyórán.

Az aradi városházi órának azon kívül, hogy születése óta késik, az a kis szépséghibája is megvan, hogy az óraiüveg tele letört. Ennek az óraiüvegnek tele se tréfa. Illetve az a fele a tréfa, amelyik most következik. A pucéran hagyott óramutatókra a főtér madarai járnak rendszeresen randevuzni. Egész fent randevuznak, direkt lerandevuzzák az utcán járkáló publikumot. Ezek a varjak, verebek és fecskék ama kiváló aradi lakosok közül valók, akik egyedül tudják, hogy hányat üt az óra.

Történik, hogy déli egy órakor két aradi ur az új lakástörvény feltett szenvedélyes vitába bocsátkozik a Dácia-kávéház előtt. Nem az ért lakástörvény a törvény, hogy a fölötte való vita csak úgy egy-két perc alatt konkluzióhoz jusson. Az egyik aradi ur hirtelen az órájához kap és rémülten veszi észre, hogy már fél kettő.

— Te tévedsz, — mondja a másik — már fél négy van!

Valóban: fenn a városház óraja az üvegnélküli részen fél négyet mutat. A varjak randevuja így siettetni az aradi idő múlását. Megdől a tétel, hogy a szerelem örök. A varjaknál nagyon gyorsan mulik... Ugy szeretik egymást, hogy fél-egykor már fél négy van náluk. Ha nem lenne olyan magas az a toronyóra, a „gyorsaság nem bosszorkányság” elve alapján Arad leg-

ujabb randevuhelyének lehetne ki-nevezni a toronyórát. A toronyóra mint pásztoróra: aradi specialista. (f. t.)

Kifosztott üzlet.

(Öt évi fegyház betöréses lopasért.)

Az aradi törvényszék büntetőtanácsa Kovács József táblabíró elnökle mellett ma délelőtt tárgyalta egy 1921-ben elkövetett betörés ügyét. Meculescu Sándor főügyész vádirata szerint Popa Petru, Onucz György és Szelezsán Petru 1921. november 12-éről 13-ára virradó éjjel Cermeun (Csermón) betörték Rosenfeld Mór rövidáru-kereskedésébe és onnan körülbelül 30—40.000 lei értékű szövetet és egyéb holmit elvittek. A lopott holmit részben eladták, részben elrejtették és a csendőri nyomozás folyamán sikerült is a lopott tárgyak nagyrésztét megtalálni. A vádirat ezenkívül orgazdaság címen emelt vádat Vidician Nicoláj, Popa Gavriela és Szelezsán Mária ellen. Popa Petru a vádirat szerint több vasuti lopást is követett el.

A mai főtárgyaláson a fővádlottak tagadták, hogy a betörést ők követték volna el. Azt állították, hogy egy éjszaka gyanus alakot pillantottak meg a szalmakazlak tövében, aki mikor megpillantotta őket, futásnak eredt. A szalmakazlak alatt megtalálták a holmit, amelyet felosztottak maguk között. A csendőrségen tett beismert vallomásukra vonatkozólag azt állították, hogy azt erőszakkal csikarták ki tőlük. Becsültak egy orvosi látleletet, amely szerint fogházba szállításuk után több sérülést konstataált rajtuk az orvos. Meculescu Sándor főügyész erre a nyomozást vezető csendőrmester kihallgatását indítványozta, de a bíróság az indítványt elutasította. A bizonyítási eljárás befejezése és a vád- és védbeszéd elhangzása után a bíróság kihirdette ítéletét. A bíróság Popa Petrut betöréses lopás büntetéseért öt évi fegyházra, Onucz Györgyöt és Szelezsán Petrut pedig három-három évi fegyházra ítélte, a többi vádlottat felmentette, mindhármuk büntetéséből négy hónapot kitöltöttnek vett. A főügyész megnyugodott, a védő és a vádlottak enyhítésért felebbestek.

Mozi.

A nyomorultak klubja kedden került bemutatóra az Apollóban és a premier elhatározóan nagy sikert hozott ennek a széles skálájú, szinte fantasztikusan érdekes filmjátéknak, amely Percy lord kalandja a Royalklubban című regény nyomán készült. Az eddigi előadásokon percről-percre fokozódó érdeklődést keltett — és a közönség hangulatából ítélve, így lesz a következő előadásokon is — ez a pompás készséggel megcsinált regény, amely a modern filmtechnika minden ragyogó raffinementjét egyesíti magában. A Nyomorultak klubja még szerdán és csütörtökön kerül színre az Apollóban.

Még két napon át, szerdán és csütörtökön játszik Francesca Bertini, a kiváló filmprimadonna az Urániában, ahol érdekes játék főhősnéjét alakítja. A falánkság, a hét főbűnsorozat egyik legszebb alkotása kerül előadásra, amely a keddi bemutatón a közönség nagy tetszésével találkozott. A filmremek még szerdán és csütörtökön marad műsoron az Urániában.

Elrekvirálnak

egy gimnáziumot.

(Preanua főigazgató távirati rendelkezése.)

Oradea-mareőről (Nagyváradról) jelentik: A premontrai gimnázium ügye, amely hónapok óta foglalkoztatja a kedélyeket újabb fázisába lépett. Nem kisebb dolog történt, mint az, hogy Preanua főigazgató a lakáshivatali táviratilag utasította, hogy a premontrai gimnázium épületét a létesítendő román liceum részére rekquirálja el.

A hatóságok a gimnázium lefoglalásának indokolásaként azt a szóbeli kijelentést fűzték, hogy a premontrai gimnázium épülete megüresedettnek tekintendő, mivel az épület április 6. óta semmiféle célt nem szolgál. A gimnázium elfoglalásával egyidejűleg az intézet tanszerekészletét is zár alá vették.

Az épület elrekvirálásának híre a város társadalmának minden rétegében amúgy is nagyobb elkeseredést keltett, mivel az új lakbérleti törvény erre a ténykedésre nem ad jogot. A tanszerekészlet zárlatalávétele azzal okozták, hogy a fehér papok ki akarták csempészni az épületből a tanszereket. — A tanszerek a premontrai magántulajdonát alkották és a premontraiaknak eszük ágában sem volt ezt helyükről elmozdítani.

Üldözési mániában

szenved az öngyilkos öreg cseléd.

(Miert ugrott a Marosba özv. Heinrich Jánosné?)

Megint az Aradi Közlöny, hogy özv. Heinrich Jánosné 76 éves cseléd szombat délelőtt öngyilkossági szándékából a Marosba ugrott, mert — elbeszélése szerint — igaztalanul gyarusították nyolc aranypénz eltulajdonításával. Felkerestük ebben az ügyben F. László Str. Bucur (Eötvös-utcában) lakó ügyvédöt — akinél özv. Heinrichné két és félszázéve szolgált, — hogy érdeklődjünk, mi indította voltaképpen a hetvenhárom éves öregasszonyt az öngyilkosságra.

Özv. Heinrichné gazdája elmondta, hogy az öreg cselédet egy Jugoszláviában élő igen előkelő tizletfele felkérésére vette fel háztartási tagjai közé. Özv. Heinrichné nagyot üldözést mániában szenved, mániákus öngyilkosjelölt, aki már több ízben követet el öngyilkosságot, legutóbb évekkal ezelőtt a németországi Elberfeldben. A mániákus, szerencsétlen öregasszony a legkisebb okot is üldöztesnek látta és szinte betegesen ragaszkodott az öngyilkosság gondolatához. Amellett alkoholist is volt, több ízben találtak teljesen elázott állapotban a földön.

Özv. Heinrichné gazdája úgy

tartja, hogy ennek az üldözési mániának a megnyilatkozása volt az öreg cselédnek az a vádja is, hogy ő megverte és fojtogatta. A nyolc arany eltulajdonításával nyomós gyanu alapján vádolta Heinrichné, akinek mosdóján megtalálta annak a szekrénynek az álkulcsát, amelyben az aranyak voltak. Heinrichné gazdája szerint üldözési mániája, esetleg lelkiismeretfurdalása vitte rá, hogy a Marosba ugorjék.

Véget ért az adóvallomás

(Huszonyolcezer ívet adtak be Aradon.)

Tegnap járt le az adóvallomások benyújtásának határideje, a melyet egy héttel hosszabbított meg a pénzügyminiszter. A tegnapi nap esti nyolc órájáig mintegy 28.000 darab vallomási ívet adtak be a két adókerülethez, a mely nagyjából fedi azt a számot, amennyinek Aradon beadott adóvallomások számának lenni kell. Még tizenötödike az első határtú utolsó napja előtt állandóan nagy volt a tolongás a két adókerület hivatalos helyiségeiben, addig az elmúlt héten elosztódott a közönség és torlódás egyszer sem fordult elő. Ennek az az oka, hogy a közönség az első terminus lejártá előtt, bár egy hónap állott rendelkezésre, nem sietett vallomását beadni, hanem a legtöbben az utolsó napon akarták beadni azokat. Tizenötödikéig, az első terminus utolsó napjáig 16.000 vallomási ív érkezett be a két adókerülethez, s az utolsó héten, a meghosszabbított terminus napjain még 12.000 vallomást adtak be. Ez is bizonyítja, hogy mennyire szükség volt a vallomás megterelésére a terminus kitolása.

(Az egészségügy felügyelő utasítása.)

A megyei orvosi hivatal ma Ineuról (Borosjenőről) távirati jelentést kapott, hogy Pescariu Ádám 20 éves gazdálkodó kiütéses tifuszban megbetegedett. — Csak három héttel ezelőtt gyógyult fel egy kiütéses tifuszban megbetegedett ineurai gazda és minden neményesség megvolt már arra, hogy ennek a veszedelmes járványos betegségnek terjedését sikerült megakadályozni. Dr. Bradean Athanaz megyei főorvos azonnal jelentést tett az aradi egészségügyi felügyelőnek az esetről. Dr. Demian Aurél aradi egészségügyi felügyelő úgy határozott, hogy holnap személyesen utazik ki dr. Bradean Athanaz megyei főorvossal Ineura, annak megállapítása céljából, hogy most miként ütötte fel a fejét ismét ez a veszedelmes betegség. A múltkorai beteg ugyanis Bucurestiből jött haza és minden valószínűség szerint

a betegséget ott szerezte fertőzés útján, Pescariu azonban állandóan Ineura tartózkodott és attól a gaz-

datól már nem kaphatta a betegséget, aki ezelőtt három héttel teljesen felépült.

A világhírű vizkutató Aradon.

(Beichl Károly bécsi mérnök 45 elemet érez meg bűvös erejének segítségével. — Kutatás a Textilgyárban.)

Peregnek az órák, zúgnak a motollák, kattog a Jaquard-gép és bugnak a dinamok, zeng a zongoraszó, a modern fonó és szövőtechnika legmodernebb vívmányai végzik termelő munkájukat az aradi Textilgyár hatalmas gépcsarnokaiban és ezalatt kinn a gyárudvaron, a most épült tisztviselő paloták mellett, amerre az új kartonnyomó gyártelep alapjait rakják le most az építőmunkások, kinn a gyárudvaron egy új vívmánnyal dolgozik az Ember, hogy a Természet erőt igájába hajtsa. Ma még csodaszámba megy, és Európa tudósai vitákoznak rajta, de talán holnap, holnapután besorakozik a mai csodaeszköz is a modern vívmányok közé.

Vizet kutatnak a Textilgyárban földalatti vizet, kut. céljaira. Az Aradi Közlöny már részletesen beszámolt arról, hogy az aradi Textilgyár, amely már eddig is a legnagyobb ilyenmű vállalkozása Romániának, most nagy mértékben kibővíti üzemeit. Már építik az új gépcsarnokokat és kartonnyomógyárat létesítenek ami még nincsen az országban. A nagyarányú terjeszkedéssel kapcsolatosan volt szükséges a vízzel való gondoskodás, mert a régi kutak már nem tudnak ellátni a hatalmas terjedelemben fejlődő ipartelepet.

Specht Oszkár mérnök, a Textilgyár műszaki igazgatója néhány nappal ezelőtt hivatalosan Bécsben járt a gyár vezérigazgatóságánál, ahol emittést tett a vizkutatásról. A bécsi mérnöki és technikai szakemberek körében mindenki egy embert ajánlott: Beichl Károly, volt osztrák-magyar tüzérezredesi, aki ről, mint csodáról emlékeztek meg. Beichl Károly neve a külföldi utaságolvasó közönség előtt szétében ismeretes. Már Romániában is megemlékeztek róla, de külföldön állandóan szemmel tartják munkásságának eredményeit, és működésével tudományos alapon foglalkoznak. Ő a híres vizkutató, aki egy pálcikával a kezében megmondja, hogy a föld alatt hol és milyen mélyen található víz.

Beichl Károly mérnök és volt ezredes a világháború idején tünt fel. Ő tette lehetővé, hogy a volt monarchia a Karsztokban hadat viselhetett. Fenn a hegysekken hegytetőkön és fensikokon, ahol hiába ástak, furtak száz métereket is, hogy vizet, kutat találjanak. Beichl Károly 6—8 méter mélységben talált vízforrásokra, mint mondják „bűvös pálcikájának segítségével.” De a kutatónak nincs is szüksége tulajdonképpen a „bűvös pálcikájára” a gerincében van az érzék, amivel nemcsak a víz, hanem mintegy negyven-

negyvenöt elem jelenlétét megérzi és a pálcika, közönséges V alakú favilla, csak kisegítő, könnyítő eszköz a kezében. Már a kurticsi határon megérezte a földgázot tegnapelőtt, amikor Aradra jött Specht Oszkár mérnök, műszaki igazgató kíséretében és már Csehországban is talált szén, petroléumot.

Beichl Károly minden nyilatkozatot megtagadott eleinte, amikor ma a Textilgyárban felkerestem. Kijelentette, hogy sokat írtak már mellette és ellene is az újságok, de csendben kíván dolgozni. De később elbeszélgetett eredményeinek tudományos alapjáról. Alakja szikár, magas, katonás, ősz hajjal és bajusszal és az őrrán aranykeretes csiptető. Sportruhában jár, tirohas vadászkalappal. Karján sésa bot. Amikor dolgozik, egyenes tartással megy előre két kezében fogja a favilla két ágát. Ha vizet érez, ez a „bűvös” pálcika forogni kezd a keze között, a V betű sarka egy vagy több kört ír le. Ekkor az ezredes leveszi a karján függő sétabotot, a földhezsurja és hialad tovább. Egyedül szerez dolgozni, de idegeneknek is megengedte, hogy az „önnagától forgó” favilla egyik végét tartásák. A favillát elejéig erő hozza mozgásba.

A Textilgyárban a Késő éjjeli órákig dolgozott. Eddig öt földalatti folyót állapított meg. Kérte, hogy ezt ne irjam meg meg. Majd csak akkor, ha utalgatásai nyomán is elismernek, megengedik, hogy minden aggodalom és fenntartás nélkül fogadjam el megállapításait. Vizsgálatai a temető felőli részen történtek és lécekkal jelölte meg a megállapított földalatti folyók útját. Ezek a folyók 8—20 méter mélyen vannak és az egyik közülük több, mint tíz méter széles. Beichl Károly még ma befejezi munkáját és holnap reggel a gyorsal utazik vissza Bécsbe. Svájcban várják sürgősen a kutatót, a svájci hegvek kincseltárája fel „bűvös” favillájával.

Köcsy Jenő.

Apagyilkos fiu és falusi fosztogatók az aradi törvényszék előtt.

(Főtárgyalások a büntető bíróságon.)

Az aradi törvényszék büntetőtanácsa kedden, e hó 24-én két érdekes bűnügyben tart. főtárgyalást. Tavaly novemberben az aradi megyei Csermein (Csermön) Posa Petru, Omuc György és Szelezsán Petru ottani parasztlégynek feltörték Rosenberg Mór kereskedő üzletét és a szó szoros értelmében teljesen kifosztották. Zsákokba csomagolták a boltban talált szöveteket és egyéb árut és a zsákokat padlásokon, pincében rejtették el, sőt egy részét a földbe ásták. A csendőrség nyomában megindította a nyomozást és sikerült a tetteseket

elfognia. Az áru nagyrészt meg-
találtak.

A másik bűnügy is Aradmegyé-
ben Chier. (Kurtakép) községben
történt. Szabó Mátyás parasztle-
gény már régóta feszült viszony-
ban állt apjával, Szabó Pállal, aki
izgága természetű ember volt. fiát
üldözte, feleségét pedig évtizede-
ken keresztül ütötte verte, kínozta.
A családi háborúságnak egy kés-
szurás vetett véget: Szabó Má-
tyás egy halálán, amikor apja is-
merősei egy kis kedélyes mókára
gyültek össze, szíverszurta apját,
aki szörnyét halt. A parasztle-
gény is a holnapi főtárgyaláson fog fele-
lni bűnéért.

HIREK.

Két autószerencsétlenség.

(Bétkocsi és gépkocsi az alagut-
ban. — A főherceg halálautója.)

Budapestről táviratozza tudós-
tónk: Vásárnap este az alagutban
súlyos baleset történt. Nagy Béla
ezredes a családjával bétkocsin
Pestről Budára hajtatott. Az ala-
gutban haladt a kocsi, amikor Bu-
da felől vágatva közeledett egy
nyolcüléses autó, amely nem fé-
kezett az alagutban és belerohant
a szemközti jövő kétfogatu kocsis-
ba. Az autó felhőkte a két lovat,
az egyiket véresre szakította, a
bétkocsit pedig szétverte. A kocsi
utasai kisebb sérüléseket szenved-
tek: Az autó utasait, továbbá Né-
met Gyula és Varga Pál sofförö-
ket előállították a rendőrségen.

Budapestről táviratozzák:
Odescalchi herceg autója agyon-
gázolta Kövér Ferenc gimnáziumi
tanulót. A vizsgálat megállapi-
totta, hogy az autó látláról elkap-
ta az előtte kerékpáron haladó
fiút. A herceg azt vallotta a rend-
őrségen, hogy a fiú szembejött az
autóval és így történt az összeüt-
kezés.

A trónörökös utazása. Cluj-
ról (Kolozsvárról) jelentik: Károly
trónörökös a jövő vasárnap Clujra
(Kolozsvárra) fog érkezni. Az itteni
sportegyesületek diszünnepséget
rendeznek tiszteletére.

A nemzeti párt népgyűlése. Ti-
misoaráról (Temesvárról) jelentik:
Az egyesült ellenzék tegnap Timi-
soarán (Temesváron) tartott nagy
népgyűlést, amelyen körülbelül hat-
ezren vettek részt. Az aradi nemzeti
párt képviselőiben dr. Pop C. Ist-
ván, Vlad ezredes, dr. Grozda
Aurel, dr. Borneas Julian, dr. Ve-
liciu Emil és Raicu Aurel jelentek
meg, az aradi parasztpártot Teodo-
rescu és Jonescu liceumi tanárok
képviseleték. A gyűlést Najoc lelkész
nyitotta meg. Az első felszólaló
Brediceanu Cajus volt miniszter
volt. Bocu Sever nagy beszédben az
általános politikai helyzettel foglak-

kozott. Óriási lelkesedés között be-
szélt Vajda Sándor. Pop C. István
dr. élénk eljenzés közepette fejte-
tte ki, hogy az erdélyi románok önma-
guktól egyesültek a régi királyság-
gal. A népgyűlés ezután határo-
zati javaslatot fogadott el, amelyben
leszegezi a további kiméletlen har-
cot a jelenlegi kormány ellen.

Meghalt a francia szenátus el-
nöke. Párisból táviratozzák: Be-
rardt, a szenátus alelnöke ma séta-
közben hirtelen összeesett és azon-
nal meghalt. A 64 éves embert agy-
szélhűdés ölte meg.

Szentgyörgyeji álom. Reggeire
Szentgyörgynapra virradunk. Ápri-
lis 24-én van Szent-György neve-
napja, ami fölötté fontos dátum volt
egykor, sőt ma sem vesztett egé-
szén a jelentőségéből. Szentgyörgy-
napról Szentmihálynapig szokás el-
szerződni a cselédnek, akit e két dá-
tum között a régi világban minden-
féle jóval elláttak. Szerződés szerint
egy pár eszmafejelés, meg termé-
szetbeni ellátás járt az elszegődő
béresnek. Ugynevezett konvenció
volt ez, szabályszerű, törvényes, sőt
megfelelőbbnél. Annak a bizo-
nyos bojtárnak például, aki Tarnó-
cára szegődött annak idején, —
minden valószínűség szerint a nép-
dáltól is függetlenül — 10 pengő
forint és husz krajcár volt a fi-
zetése egy kerek esztendőre. Ebből az-
tán igazán csak bojtár maradhatott,
többre nem tett neki, még ha akarta
volna sem futhatott meg nagyobb
közgazdasági karriert. Ma egy me-
zőgazdasági cselédnek több fizetése
van, mint az aradi törvényszéki el-
nökönek és a tarnócai bojtár sem ce-
réne meg gondolási idő nélkül egy
banktitkárral. A lateinereknek és az
intellektusoknak boldog Szent-
györgynapot kívánva, szeretettel
ajánljuk figyelmébe a holnapi reg-
gelt. El lehet szegődni, Szentmihály-
napig.

Letartóztatták a felrobbant
gyár igazgatóját. Budapestről tá-
viratozzák: A fecske-utcai gomb- és
fésűgyár igazgatóját, Schneller Mar-
cellt, a gyárban történt szerencsét-
lenség miatt letartóztatták. A gyár
5-600 millió értékű vagyonát bűn-
ügyi zár alá vették. A szerencsét-
lenség áldozatait szerdán temetik. A
temetés költségeinek fedezését a gyá-
ros cég vállalta magára.

Magyarországon újból drá-
gul a trafik. Budapestről távira-
tozzák: Az Új Nemzedék úgy érte-
sül, hogy a dohányárakat újból
emelni fogják és pedig valószínűleg
április 29-től kezdődőleg 35-50
százalékkal. Ezzel egyidejűleg a
budapesti villamosjegy ára is drá-
gulni fog. A Fővárosi Közlekedési
Társaság nem találta meg számítá-
sát a mostani, nemrég emelt tari-
fában és ezért ismét emelni kényte-
len. A terv szerint az átszállójegy
megszűnik és kétféle áru szakasz-
jegy lesz és ennek az árát is 30-50
százalékkal felemelik.

A világhírű „Oseta“ haris-
nyák minden színben Kell és Krausz
cégnél.

Megkezdődött a lausanne-i bé-
kekonferencia. Lausaneból jelen-
tik: Ma ismét megkezdődött a közel
keleti békekonferencia és ma már a
különböző bizottságok tárgyaltak.

A piac ellenőrzése. Mitin Ilic
sziguranca tisztviselőt az aradi ál-
lamrendőrséghez helyezték, ahol a
piaci ellenőrzés ügyosztályát vezeti.
Az ügyosztály hivatalos helyisége a
rendőrség épületében földszint 30-
31. számú szobában van.

Svábok a liberális pártban.
Kaptuk a következő sorokat: F. hó
21-iki b. lapjukban közölt cikket
„Svábok a liberális pártban“ szí-
veskedjenek a tényeknek megfele-
lően a következőkkel kiegészíteni.
Sántanan (Ujszentannán) tényleg
egyesek beléptek a liberális párt-
ba, ezeket csakis anyagi érdekek
vezették, hogy a község többi pol-
gártársaival szemben előnyben és
kiváltságokban részesüljenek és
akik ezen tetteikkel előlították sváb-
ságukat. A sváb párt azonban nem
oszlott fel, sőt még erősebben fog
szervezkedni, miután a férgese
most ugyis kihullott. Az ügygyel
kapcsolatban osakis én adtam be
lemondásomat a timisoarai (teme-
vári) központnak. Sántana (Ujszent
anna) 1923. április 23. Kiváló tisz-
telettel: Wiesenmayer Károly a
német-sváb népegyesület ujszent-
annai elnöke.

Milliókra tehető azoknak a
száma, kik hajlottabb koruk viruló
egészségét a Brázy sóborszesz
rendszeres használatának köszönhe-
tik. Kapható mindenütt. Nagyban
Héhs és Klein cégnél Arad.

Szabadlábra helyeztek egy
bicskázót. A pecicai (pécskai) csend-
őrség letartóztatta Moldován Já-
nos tizenhétéves ottani legényt, aki
ittas állapotban leszurta Rotár Ro-
mán nevű pajtását. Az életveszélye-
sen megsérült legényt beszállították
az aradi kórházba, Moldován
Jánost pedig az aradi ügyészségre.
A fiatalok bírósága, mivel bebi-
zonyult, hogy tettét beszámíthatat-
lan állapotban követte el, ma szabad-
lábra helyezte az ifjú bicskázót.

Öt foglalkozással bíró embe-
rek elkerülnek annak kellemetlen kö-
vetkezményeit, ha időközönként több
napon át Koprolt, az ideális és jó-
ízű hashajtó csokoládét veszik.

Szovjet-vezérek a terror el-
len. Moszkvából jelentik: Lenin
állapota ma ismét rosszabbodott.
A szovjetkormány három tagja a
nagytanács mai ülésén élesen ki-
kelt a terrorpolitika ellen. Mind a
hármán azzal érveltek, hogy a ter-
ror újabb elfajulása megnehezíti
a külföldi államokkal való gazda-
sági és politikai viszony megújít-
ását.

Elveszett és megkerült mil-
liók. Budapestről táviratozzák:
Havas Lajos tőzsdebizományos
bejelentette a rendőrségen, hogy
34 millió értékű részvényt és 1
millió értékű készpénzt elvesztett.
A detektívek nyomoztak és rájöt-
tek, hogy a csomagot egy éjjeli
őr megtalálta és otthon őrizte.
Másnap Havas hiánytalanul visz-
szakapta a 35 millió értékűt.

Kötelező orvosi vizsgálat a
házasság előtt. Rómából jelentik:
Az olasz királyi egészségügyi szövets-
ség javaslatot készít elő, amely
azt követeli, hogy házasságkötés
előtt egy a vőlegény, mint a meny-
asszony orvosi bizonyítvánnyal
igazolja egészséges voltát.

Aradi német-sváb szövetség.
Tegnapelőtt tartotta meg alakuló
ülését az aradi német-sváb szövetség
a német iskola termében. Egyhangu
lelkesedéssel Müller Vendel dr. ara-
di ügyvédet választották meg elnök-
nek, ezenkívül nyolc kerületet
(Nachbarschaften) létesítettek, ame-
lyeknek az élére kerületi előjárókat
választottak. Ezután megalakították
az aradmegyei szervezetet, amely-
nek negyvenezer tagja lesz. Az ara-
di, aradmegyei és bánági svábság
a timisoarai (temesvári) központhoz
tartoznak.

Tizenkét község követeli Jó-
zsef főherceg földjeit. Chisineu (Kis-
jenő) község főterén vasárnap dél-
előtt tizenkét környékbeli község
lakossága rögtönzött népgyűlést tar-
tott. A gyűlés tiltakozott az ellen,
hogy József főherceg uradalmából
kihasított ezeröttszáz holdnyi földet
az Agraria aradmegyei részvény-
társaságnak adják ki. A gyűlés elő-
adói kifejtették, hogy a földet nem
szabad attól a néptől elvonni, amely
megmunkálja. A községek megbí-
zottjai a gyűlés után felkeresték
Rottár agrártanácsnokot és megkér-
dezték, hogy a földmivelésügyi mi-
niszter előtt tolmácsolja a tizenkét
községnek azt az óhaját, hogy a
tizenötezer hold földet a községek
földmivelő lakóinak osztassa ki. A
gyűlés minden rendzavarás nélkül
folyt le.

Családirtó cipész. Budapestről
táviratozzák: Borbás József cipész-
segéd családjá nyomora felett való
elkeseredésében öt gyermekének a
nyakát borotvával elvágta, akik va-
lamennyien gyorsan kiszünetek
és azután maga is hasonló módon
vált meg az élettől.

Szerencsétlenség egy atletikai
versenyen. Budapestről táviratoz-
ták: A postások és a kereskedő-
atleták mérkőzésén Tóth, a kereske-
dőcsapat középfedezete fejetejére
zuhant és agyrázkódást szenvedett.

Dempsey boxbainok bányát
vásárolt. Londonból jelentik:
Amerikai lapok azt írják ma, hogy
Dempsey 600.000 font sterlingért
szénbányát vásárolt s maga akar-
ja azt igazgatni. Végleg vissza-
vonul a porondról s ezentul csak
bányájával fog törődni.

Keze fehér és lágy lesz.
Kaiser-Boraxot ha vesz.

Korcsmai verekedés Aradon.
Vasárnap este a Strada Capitan Ig-
natie (Kapa-utca) egyik kurtakorcs-
májában véres verekedés zajlott le.
Simon Péter aradi lakos a korcsma-
ban ittas állapotban összeszólalko-
zott Putni Sándorral. Szó szót kö-
vetett, a szóváltás hevében Simon
elővette kesét és azzal nyolc súlyos
sebet ejtett ellenfelén. Simont a rend-
őrség letartóztatta és átadta az aradi
ügyészségnek, a súlyosan megse-
besült Putnit pedig a mentők a köz-
kórházba szállították. Állapota vál-
ságos

TUNGSRAM A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

HIREK.

Pályanyertes erdélyi író.

(A magyar miniszterelnök nejeinek regénye.)

Budapestről jelentik: A magyar Tudományos Akadémia második osztálya tegnap tartotta ülését, a melyen Berzeviczy Albert elnök bejelentette, hogy a báró Wodianer-díjat Lengyel István és Benedek Vince igazgatótanárok nyerték el. Az Ormódi pályázatra két szerző küldötte be művét. Közülük az egyik Novák Sándornak „Két gladiátor” című költeménye, a másik Berde Mária „Romoald és Adrianna” című regénye, amelyet az író a „Zord idő” című tárgulmuresi (marosvásárhelyi) folyóiratban közölt le folytatásokban. A regény nem végződött be, mert a folyóirat időközben megszűnt. Szerzője beküldötte a regény folytatását is s így a bizottság döntésénél azt is tekintetbe vette. A regény a kereszties hadjárat korabeli életet rajzolja és alapeszméje a nő jobb utra vezérlő szerepének dicsőítése. Az író ezt az alapeszmét olyan szépen keresztülviszi regényében, hogy a bíráló bizottság érdemesítette a jutalomra. A beküldött műveken kívül az alapító intencióinak megfelelően egyéb női eszményekkel foglalkozó munkákat is tekintetbe kellett venni. Ezek közül a bírálóbizottság gróf Bethlen Margit „Egy élet” című regényét vette figyelembe. A pályadíjnyertes Bethlen Margit, gróf Bethlen István magyar miniszterelnök felesége.

— Az adókievő bizottság tagjai. A város vezetősége ma delegálta az adókievő bizottságok tagjait. A delegált tagok a következők: A szakbizottság tagjai Poicioianu János, Martinovicu Dénes, a rendes bizottság tagjai: dr. Bogdan Virgil, Embev Iván, Miron Vasile, Mladin Miklós, dr. Nedelcu Miklós, Rozván Pál, Szántay Lajos, Vancu Joan és Zászló Sándor. A szakbizottság póttagjai: Berzován János, főszámvevő és Popa Constantin városi tanácsnok. A rendes bizottság póttagjai: Reicher Károly, Tabakovits Emil, Drecin Péter, báró Pop Aurél, Steigerwald Alajos, Maresch Gyula, Kosztka Emil, Varjassy Lajos és Parcariu János.

— A franciák a törökök ellen. Londonból jelentik: A lapok szerint Franciaország el van tökéve, hogy ha Törökország vonakodik visszavonni az Amerikának adott koncessziókat, fegyverhez apellál. Szmirnát tengeri és szárazföldi erővel megszállná és újra felszerelné a görög hadsereget, hogy Trákiában francia tisztek vezetésével a törökökre erős nyomást gyakoroljon. Weygand tábornoknak sziriai főbiztossá történt kinevezése mutatja, hogy Párisban mily nagy fontosságot tulajdonítanak a bonyodalomnak. Kemal pasa kiáltványt adott ki a ramazan-ünnepek alkalmával és azt mondja, hogy ha a lausanne-i

konferencia eredménye új háborút tenne szükségessé, a török hadsereg teljesíteni fogja kötelességét.

— Volt városi tanácsnokból tisztviselő. Dr. Nedelcu Miklós, Arad város volt tanácsnoka, mint annak idején megirtuk, távozott a város kötelekéből és ügyvédi irodát nyitott Aradon. Dr. Nedelcu Miklóst, aki tanácsnoki működése alatt bebizonyította közigazgatási tudását, a belügyminiszter városi ügyésszé nevezte ki. Dr. Nedelcu mint dr. Jegessy Károly főügyész helyettese fog a városi ügyészi hivatalban működni.

— Jogtalanul elfoglalt lakások. Az aradi lakásbérbeadóhivatal a következő lakásokra hirdet pályázatot, amelyek elnyerésére április huszonekedikéig kell benyújtani a hivatalhoz a kérvényeket: A Marasesti (Kossuth) utca 24. szám alatt egy-szobás lakásra, amelyet jelenlegi lakója törvénytelen módon foglalt el. A Marasesti (Kossuth) utca 58. szám alatt (új szám 24.) egy szoba-konyhás lakás üres. A Pionerilor (Kossuth) utca 1a. szám alatt, a Siclován-féle házban egy szoba-konyhás lakás üresedett meg. A Dr. Ratiu (Sárossy) utca 7. számú házban szoba-konyhás lakás kiadó, amelyet Gorbacsov János engedély nélkül foglalt el és ezért ki kell ürítenie. A Sft. George (Dezső) utca 34. szám alatt (régis szám 10.) Balta Mária volt lakása, amely egy szobából és mellékhelyiségekből áll, kiadó. A Turnului (Lovarda-utca) 13. szám alatt szoba és konvhas lakás kerül kiadásra, amelyet Rait Tószef foglalt el engedély nélkül. A Strada Grigorie Alexandru 5. szám alatt Rosenberg Ferencnél egy butorozott szoba üresedett meg, amelyet eddig Onesan Aurél tartott elfoglalva. Erre a legutolsó 30-ig lehet a kérvényeket a hivatalhoz benyújtani.

— Halálozás. Az iparosságnak egyik régi tagja Gorzó Antal hunyt el 80 éves korában. Temetése szerdán, ápr. hó 25-én délután fél 5 órakor lesz a felső temető halottas házából.

— Újabb francia messzállás. Eszenből jelentik: A franciák ma megszállták Ruhrort valamennyi vasúti állomását és kikötőjét s ennek következtében a Ruhrvidékre irányuló élelmiszerszállítás rendkívül nehézzé vált. Gladbachban és Ostrokanban megszállták a világitást szolgáltató bányatelepeket és mind a két város világitás nélkül maradt. Mindkét helyen kihirdették az ostromállapotot. Tegnap nyolcvan embert tartóztattak le azért, mert este az utcán voltak.

— Tízéves találkozó. Felkérem mindazon volt osztálytársaimat, kik a szászvárosi ref. főgimnáziumban 1913-ban érettségiztek, hogy a 10 éves találkozó előkészítése céljából közöljék velem címüket. Prinz Ernő, Savarsin (Hunyadmeve) Mairovitz Mór és Fiai cég címén.

— Maximálták a halárakat. A belügyminiszteriumtól ma leirat érkezett a város vezetőségéhez a haláraknak nagyban való árusításának maximálásáról. A leirat rendeletileg kimondja, hogy a város vezetősége Aradon is maximálja a halárakat, alapul véve a nagybani árakat. A leküldött árak szerint a legdrágább hal kilójának maximális ára 20 le. A harcsa 10 kilogrammon felüli nagyságban 14 leire, 4—10 kilóig 7 leire van maximálva. A ponty kilója 12 és 14 le a táblázat szerint. Ezekhez az árakhoz hozzászámítható 20 százalékos haszon és a csomagolás és szállítási költségek.

Lopott a törvénytelen fiu.

(Piaristáknál érettségizett gyógyszerészgyakornok büne. — Kloformmal elaltatta és meglopota előbb a főnökét, majd a rendőrséget, amely elfogta.)

Musa Bernát a neve, vagy a hogy ő írja Bernhard Musa. Nevét anyja után örökölte, de atyja nem tagadta meg. Katonatiszt volt az apa annak idején, nem nőülhetett szive vonzalma szerint, később meg már minden megváltozik. A fiát kitaníttatta. A piaristáknál járta a gimnáziumot Timisoarán (Temesvároton) és érettségi után gyógyszerész gyakornoknak ment Oravicára. Három hónapig volt ott, a Berger-féle gyógyszerertárban, aztán Aradulnou (Ujaradra) került, a Szentháromsághoz címzett volt Ternajgó féle patikába. Ez március elsején volt. Március Idusán azonban szárnya kélt a fiatal patikus jelöltnek, megszökött egy éjjel és magával vitte kloformmal elkábított gazdájának pénzt. Hamar elfogták. Konstancában akart amerikai hajóra szállni de egy Konstancához közeli faluban megakadályozták szökését. Targu Magurelén a sziguranca elfogta.

De nem jutott sokáig. Április 15-én Galatzban éppen akkor, amikor ha jórasszálni akart, letartóztatták. Egyet-mást már megirtak dolgából a lapok. Úgyének újabb fejleménye az, hogy tegnap hozták Aradulnou (Ujaradra) szembesíteni a megtévedt fiút.

Már messziről látták az ujaradiak, amint a főuton haladt a fiu a csendőrrrel a patika felé. Nagy csoport gyűlt össze, kíváncsiak voltak az emberek, hogyan viselkedik a tolvaj gyakornok, amikor volt főnökét viszontlátja. A jelenet tényleg megható volt. Összetett kézzel könyörgött, de nem juthatott szóhoz; a csendőt vitte tovább az uton. A hivatalos szembesítést a csendőrlaktanyában tartották. A fiu nem tagadott semmit. Részlete-

—————

— Éjszakai tűz. Nagy tűzriadalom verte fel az éjszaka folyamán a Calea Andrei Saguna (Varjassy Lajos-utca) csendjét. Valaki észrevette, hogy a 63. számú ház tetőjéről szikrák szállnak az ég felé. A megrémült ember hangos kiáltással hívta fel a ház lakóinak figyelmét a veszedelemre. Azonnal értesítették a tűzoltóságot, a mely néhány perc múlva megjelent a helyszínen. Kiderült, hogy a kéményben felgyülemlt korom gyuladt meg és lángra lobbantotta a tetőzet korhadt gerendáit. A tűzoltóság gyors munkájának csakhamar sikerült a tűz terjedését meggátolni. A tüzet egy órai munka után oltották el. A kár jelentéktelen.

— Senki sem bánta még meg, hogy „OH” gummit használt.

sen beismerte bűnét. Kétszázötven gramm kloformot lopott a gyógyszerertárból. Megfigyelte, hogy hol tartja pénzét a gyógyszerész és március 15-én éjjel a gyógyszerertár melletti szobában alvó főnöke körül kloformot hintett szét és csak aztán vitte el a párna alatt lévő pénztárcát.

Azt mondja, hogy nagyon szeretne Amerikába menni, azért lopott, hogy utiköltsége legyen. Nem sokára rá ellenkezőképen vallott, hogy el sem akart menni, a cselédet szerette volna rávenni, hogy szökjön meg március 15-én éjjel, hogy a lopás gyanúja reáterelődjék. Beszélgettem volt főnökével, a volt Ternajgó-féle gyógyszerertár új tulajdonosával. Nem szívesen beszél a történetekről. Rösteli, hogy őt, hatalmas természetű embert egy kis 19 éves gyerek meglophatott, pedig nem tehetett ellene. Éjjel volt, aludt és a kloform is elkábította, könnyen kihuzhatta párnája alól a pénzt. De már visszakapta a felét. Sajnálja volt gyakornokát.

— Urifiu volt, — mondotta — érettségizett fiatal gyerek. Kár érte. Most pár ezer lei miatt...

Pedig hiába most már minden sajnálat. A törvény nem könyörtelen. Azt is megbünteti, aki éhségből lop és ennek a megtévedt fiúnak is nehéz lesz a visszatérés a társadalomban arra a helyre, amely talán egy gonosz pillanat miatt veszített el. A törvénytelen gyermek tragikus sorsa az övé, ami nem a születés körülményeiben, hanem később a nevelés idején és a ferde társadalmi helyzet fonákságaiban mutatja hatását. A fejlődő lélekre. Korán megéreztetni a kiközösítettséget, felkelti a vágyat Amerika felé és így keletkeznek, ebből a menekülési vágyból, a törvénytelen, a paragrafusokkal való összeütközések.

Kócsy Jenő.

— Halálos korcsmai verekedés. A butieni (körösbökényi) járásbíró-sághoz érkezett jelentés szerint a vásárnapi alcsili vásáron halálos korcsmai verekedés történt. Altateu Indrei alcsili parasztleány a korcsmában mulatozott és szóváltásba keveredett egy ismeretlen legénnyel. A szóváltás hevében ellenfele hirtelen bicskát rántott elő, leszúrta Altateut és elmenekült. A butieni járásbíró-ság erélyes nyomozást indított a tettes kézrekerítésére, de eddig eredménytelenül.

— Elvesztett. Az aradi vasúti rendőrség közli: Folyó hó 22-én a pályaudvar-épület bejáratánál egy fekete bőrtárcát találtak. Ma délután egy bérkocsiban női harisnyát és keztyűt találtak. Igazolt tulajdonosai a vasúti rendőrséget jelentkeztek elvesztett tárgvaik átvételéért.

Ethasztották a chieri apagyilkosság tárgyalását. Megirtuk, hogy az aradi törvényszék büntetőtanácsa ma tüzte ki tárgyalásra Szabó Mátyás chieri (kurtakéri) lakos bűnügvet, aki apját, Szabó Pált egyonszurta. A mai tárgyaláson megjelent az elhalt öccse és kérte a vizsgálat kiegészítését arra a körülményre, hogy Szabó Pál felesége bujtotta fel fiát a gyilkosságra. Ennek a bizonyítására számos tanút jelentettek be. A bíróság a vizsgálat kiterjesztése végett a főtárgyalást elhalasztotta.

Figyelmeztetés a fogorvosoknak és fogtechnikusoknak. A városi orvosi hivatal figyelmezteti az aradi fogorvosokat és fogtechnikusokat, hogy gondosan tanulmányozzák a fogászatra vonatkozó új miniszteri rendeletet és végrehajtási utasításait és szigorúan alkalmazzák az előírt rendszabályokhoz.

Unger tanítványok hangversenye vasárnap délután fél 5 órakor. Jegyek M. Klein Jun. papirkereskedésében.

Agyonrugta a ló. A semlaci esendőség jelentette az aradi ügyészségnek, hogy Gulás Péter semlaci lakos elvitte két kancaját Suciu Mihály gazdához, egy esődör tulajdonosához. Az egyik kanca úgy gyomron rugta Gulást, hogy súlyos sérüléseibe lehalt. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

A meggyilkolt falurossza

(Paulisi küldöttség az aradi törvényszék vizsgáló-bizottsága előtt.)

Megirtuk annak idején, hogy Ardelean Traján paulisi szőlőmunkás a korcsmában agyonlőtte Katona Tódort, a korcsmáros öccsét. A meggyilkolt Katona Tódor testvére, Katona Demeter a paulisi községében kihallgatás közben a gyilkos revolverével rálőtt Ardelean Trajánra, akit súlyos sebével beszállítottak a lipovai (papai) kórházba. Ardelean Traján sérüléseibe néhány nap múlva lehalt.

Ebben a szenzációs gyilkossági ügyben szállt ki Paulisra hétfőn az aradi törvényszék vizsgáló-bizottsága, hogy kiegészítse a bűnügyi vizsgálatot. Amikor a lakosság értesült róla, hogy a vizsgáló-bizottság Paulison tartózkodik, Popesa-lelkész, Zeivulescu tanító és Muzsaj Sándor községi jegyző vezetésével monstre-küldöttséget menesztett a vizsgáló-bizottság elé. A küldöttség az egész község lakossága nevében kérte a bizottságtól Katona Demeter szabadlábra helyezését, mert Katona Demeter a falu rosszá tette el láb alól, amikor Ardelean Trajánt agyonlőtte és tetteivel valóssággal közmagnyugvást keltett Paulison.

Ardelean Traján a küldöttség előadása szerint vérszomjas, brutális ember volt, aki erőszakoskodásával valóssággal rémületben tartotta a lakosságot. A forradalom alatt büntetlenül agyonlőtt

egy embert, egy izben pedig a község háza irodájában megtámadta Bökösy volt erdőtanácsost és súlyosan inzultálta. Amellett állandóan garázdálkodott, kést rántott védtelen emberekre, egyszóval összeférhetetlen viselkedésével az egész falu haragját és gyűlöletét magára vonta. A küldöttség 25.000 lei kauciót ajánlott fel Katona Demeter szabadlábra helyezéseére.

A vizsgáló-bizottság Paulis lakosságának óhajára ígéretet tett, hogy amennyire lehet, kedvezően intézi el a szabadlábra helyezési kérelmet. Az aradi törvényszék vádtanácsa a napokban dönt a szabadlábra helyezés ügyében.

Irodalom, művészet

Burián Károly Aradon.

A Bajazzok, Carmen, Bibliás ember.

Az aradi városi színház igazgatóságának sikerült három estére vendégszereplésre leszerződnetni Burián Károly kamaránekést, a budapesti Operaház világhírű tenoristáját. Burián Károly a ma élő Wagner-tenoristák között kétségtelenül a legnagyobbak közé tartozik. A színház igazgatósága három kitűnő szerepében fogja felleptetni a művészt. Április 30-án a Bajazzokban, május 1-én a Bibliás emberben lép fel és 3-án a Carmen-ben bucsuzik Arad közönségétől. A művész már meg is érkezett Aradra és részt vesz az operák próbáiban. A vendégszereplés érdekessége lesz, hogy Burián a Bibliás ember címszerepét magvarul fogja énekelni.

Heti műsor. Szerdán: Román előadás. A nyári szinkörben: Hivatalnok urak, munkáselőadás. Csütörtök: Román előadás. A nyári szinkörben: Faust, munkáselőadás. Péntek: Parasztszünet és Julia kisasszony. Bérletszünet. Szombat délután: Jancsi és Juliska. Operettbemutató. Este: Román előadás.

„Az ördög” — román előadásban: a Misu Fotino román színtársulata szerdán este kezdi meg vendégjátékát az aradi városi színházban. Fotino társulata, amely kitűnő erőkből áll, már több izben járt Aradon és többször állta elő magvar szerzők darabjait is. Így legutóbb előadták Drégely Gábor vigjátékát, a „Szerencse fiát.” Szerdán este Hertz drámáját játsszák, míg csütörtökön este Molnár Ferenc szellemes vigjátéka. „Az ördög” van műsoron, amelynek címszerepét maga az igazgató játssza, akinek ez egyik legkitűnőbb szerepe. A román színtársulat csak két estén vendégszerepel Aradon.

A nyári szinkörben este nyolc órai kezdettel szerdán és csütörtökön munkáselőadásokat rendez a városi színház igazgatósága. A néhány hónappal ezelőtt bevezetett munkáselőadások a legnagyobb erkölcsi sikert hozták meg s Arad város munkásainak óhajára a színház ezentúl sűrűbb időközökben tart részükre előadást. Szerdán este a Hivatalnok urak, csütörtökön este pedig a Faust című operát hozza színre az aradi színház és a munkásság nagy érdeklődését legjobban jellemzi az, hogy mind a két előadás jegyeinek nagyrészt már eddig előjegyezték.

A Parasztszünet című operában lép először a nyilvánosság elé R. Hegedüs Bébi aradi uriaszony, akinek énekhangjáról külföldi taná-

rok is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. R. Hegedüs Bébi fellépése elé, aki különben Lotte Gellinek aradi tanárnő tanítványa, színházi körök nagy érdeklődéssel tekintenek. Az operát Strindberg Julia kisasszony c. színműve előzi meg, mely elsőrendű szereposztásban kerül színre.

Menzáros Margit meghalt. Budapestről táviratozzák: A Színészegyesület egyszerre három tagját gyászolja. Az elhunyt Benkőné kívülről még két halottja van az egyesületnek. Ma meghalt Menzáros Margit, Palágyi Lajos jelenlegi szegedi színigazgató elvált felesége. Menzáros Margit Leszkay András aradi színigazgatója alatt hosszabb ideig Aradon is játszott s ő volt Leszkay társulatának drámai szendéje. Az aradi közönség a kitűnő művésznőt sok ünneplésben részesítette és szerette. Ugyancsak most hunyt el Balassi Sándor, a magyar vidéki színházak népszerű drámai hőse.

Balla Frigyes és tanítványainak képképzőművészeti kiállítása vasárnap nyit meg a közönség óriási érdeklődése mellett és a képvásárlás is élénken megindult.

Gellinek Lotte növendékhangversenye május 6-án, vasárnap este fél 9 órakor, a Kulturpalota nagytermében lesz megtartva.

Operettudonság kerül színre a városi színház szombat délutáni ifjúsági előadásán. Fél hat órai kezdettel a „Jancsi és Juliska” című új operett kerül bemutatásra, melynek melódikus, szép muzsikáját Váradi Aladár librettóit pedig Deményi Felmér írta. Az ifjúsági bemutatódarabot díszes kiállításban hozza ki az aradi színház. Az operettben a színház énekes személyzete csaknem teljes számmal lép fel.

A János vitéz, amely néhány hónappal ezelőtt sorozatos előadásban került Aradon és az egész csatolt területen színre, vasárnap délután kerül ismét színre az aradi színházban. A csodaszép mesejáték címszerepét Galetta Ferenc, Juliska szerepét pedig Horváth Mici alakítja. Nagyszerű szerephez jutottak még a János vitézben: Balogh Böske és Selemeczy Mihály is.

Muszaj valutázni.

(Lett fizetnek az Amerikából árutal dollárokért.)

A devizatörvény, amely a banküzletek menetét szinte alapjában rendítette meg, a nagyközönségre eddig alig éreztette hatását. Így kifelé a közönség csak a jó oldalait láthatja. A valutázás megszűnt, egy néhány valutázó banktönkre ment, vagy a tönk felé halad, de a dolgozó rétegeket nem érintette a súlyos törvény. A devizatörvény végrehajtását azonban, — úgy látszik — minden bank, már az, amelyiknek engedélye van valutázásra, másképpen értelmezi és ennek természetes következménye, hogy a közönség hátrányára magyarazzák azt.

Tudvalevő, hogy ha valaki Amerikába akar utazni, annak a parttalépés előtt legalább 20 dollárt kell felmutatni, a kontroll-bizottság előtt. Ma a kivándorlók legnagyobb része, Amerikában élő családtagjaihoz megy ki, akik rendszerint elküldik a beutazási engedélyt, a hajójegyet és a szükséges husz dollárt, mert a kiutazónak dollárt kell felmutatni. A pénzt bank utján utalják át, úgy,

hogy eddig a címzett a kezéhez kapta dollár-bankjegyekben az Amerikából küldött pénzt.

Most a devizarendelet életbe léptetése után egyes bank azt a rendszert hozta be, hogy a félnek nem adja a kezéhez az átutalt dollárt, hanem az annak megfelelő lelt utal ki. Hogy mennyit kapjon a fél, a napi kurzus jegyzései állapítják meg. A napi kurzus azonban ma nagyon labilis dolog, amennyiben már nem a szabadforgalom alakítja azt ki. Ez a megoldás akarva, nem akarva, arra kényszeríti a közönséget, hogy valutázzon, mert hiszen Amerikában dollárt kell felmutatni, úgy a fél kénytelen a piacon vásárolni dollárt. Közben árhullámzások lehetnek és előállhat az a furcsa helyzet, hogy az átutalt husz dollár helyett már csak kevesebbet vásárolhat, az árfolyam hullámzás következtében. Nem hisszük, hogy ez a devizatörvény intenciója volna és nagyon helyes volna, ha a pénzügyi főhatóságok megmentenék a közönséget a hasonló helyzetektől.

Lesz-e angol hitel, vagy sem?

(Mit ad Anglia Romániának négy milliárdért?)

A bucaresti sajtó magánértékelések alapján, mint befejezett tény közölte, hogy a kormány megállapodást létesített a fővárosban időző angol pénzesoporttal egy hatmilliárd leles hitel ügyében. A kormány a nagyfontosságú tárgyalásokról eddig semmiféle hivatalos nyilatkozatot nem tett. Azt azonban kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy ilyenirányú tárgyalások csakugyan folytak.

A négy milliárd leiert vasut, táviró, telefonszerelési cikkeket és dohánytermékeket szállít majd Anglia Romániának.

Ami az angol dohánytermékeket illeti, Romániának semmi szüksege sincs külföldi dohányra.

18743

Andrássy Gyula eladta egyik házát. (Házvásárlási láz Budapesten.)

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Az ingatlanforgalom az utóbbi napokban igen élénk volt a magyar fővárosban. Számos vidéki is vásárolt ingatlant Budapesten, sőt sokan utódállamokból jöttek, hogy szokol- vagy leivagyonukat budapesti bérházba, villába fektessék. Kétszáz ezer cseh koronáért már szép villát lehet kapni a Hűvös-völgyben, holott a Felvidéken, vagy Csehországban tizszer akkora összeget is kellene fizetni ugyanolyan épületért. Az utolsó héten a budai oldalon 45, a pesti oldalon pedig 13 ingatlan átírását jegyezték be a telekkönyvbe. A nagyobb bérházak iránt most is élénk érdeklődés van, azonban többnyire úgy vásárolják meg ezeket a házakat, hogy többen összeállnak, közkereseti társaságba, vagy alkalmi egyesülésbe és egy-egy házrészt vesznek meg. A Lipót-köruton, vagy Szabadság-terén például az elsőrendű, négyemelet bérház ára ma már körülbelül 200 millió, a Ferenc-köruton, vagy József-köruton ugyanolyan ház 80 millió. A mellékutakban már 60 millióért lehet kapni négyemeletes és 40 millióért háromemeletes házat. Kétemeletes ház ára 20-25 millió.

A vásárlók nagyon rávetették magukat az üres telkekre is és ezekért aránylag horribilis árat fizetnek. Kőbánya külső részén a Juhász-utcában eladták most például egy háromszáz négyzetes telket 1 millió 115.000 koronáért. A főváros közelében pár száz négyzetes telek, egy-két szobás házzal ma már legalább is másfél-kétmillióba kerül.

Az ingatlanátírások között néhány, érdekes nevet is találunk. A politikusok és a pénzvilág reprezentánsai több ingatlant adtak el, illetve vásároltak. Rakovszky István két házat is vett pár nappal ezelőtt, az egyiket a Margit-utcában 15 millióért, a másikat az Aivinczi-uton 4 és fél millióért. Hatvani Lajos báró viszont eladta a Hunyadi János-uton lévő házát 10 millióért. Ismeretes, hogy Andrássy Gyula gróf is eladta az egyik házát 30 millióért. Ugy értesülünk, hogy Andrássy Fő-utcai házát Petzrik Jenő, az ismert nevű urlovas vette meg.

Az ingatlanok ára különben, úgy látszik egyelőre stabilizálódott. Az eladók nagyon tartózkodóak

és az ingatlanulajdonos, akinek nincs feltétlenül szüksége pénzre, ma már nem is adja el ingatlanát. Az üzletek adásvétele terén alig volt valami forgalom az elmúlt napokban. Aki üzletet akar vásárolni, arra vár, hogy a háztulajdonostól is tud majd üzletet venni a magas lelépő-díjak kiküszöbölésével.

Tutankhamen pókja.

(Kis riadalom egy tudományos előadáson.)

A napokban irtunk arról, hogy Carnarvon lord halála és a Tutankhamen-sir felfedezése között mily misztikus összefüggést keresnek egyesek. Hogy mily lidérces varázsa van a néhai Fáraónak, arra jellemző a következő eset, amelyet budapesti tudósítónktól kapunk:

Az egyik előkelő budapesti klubban előadást tartott egy jeles tudós Tutankhamenről. Főlépett a dobogóra. Így kezdte:

— Érdekes, uraim és hölgyeim hogy azokat, kik eddig Tutankhamennel foglalkoztak, mind valami sajátságos, kiürkészetetlen, megmagyarázhatatlan baj érte...

Ki se mondhatta ezt a mondatot s máris berekedt. Megszegett a hangja. Az előadó köhögött, egyszer, kétszer. Ivott az asztalon álló vizőből is egy kortyot. De hiába, hangja nem tért vissza. Rekedten, fél-hangon, majdnem suttogva volt kénytelen megtartani előadását, mely így is igen tartalmas, tanulságos volt. A hallgatók csodálkozva összenéztek s mosolyogva sugták egymásnak, hogy bizonyára most is az az átkozott egyiptomi ármánykodik. Alig ért azonban a tudós előadása közepére, más is történt.

A menyezetről lógó fényes csillár tetejéről egy kövér, hivelyknyi nagyságú pók ereszkedett lefelé, egyre gyorsabban és gyorsabban, láthatatlan kötélen, mint valami cirkuszi kötél-táncos, egyenesen a hallgatóság fölé. Most már a kevésbé idegesek is megborzongtak. Ime, a mérges légy után egy pók.

Az emberek fölkeltek. Akadtak olyanok is, kik ijedten a háttérbe futottak. Természetesen semmi baj sem történt. A pók tovább lengett a levegőben, a csillár alatt s az előadás befejeződött. De a babonások meg vannak győződve, hogy itt is Tutankhamen keze működött. Ő küldte az ünneprontó pókot, alattomos követét. A légynek sikerült. A póknak nem...

Szállóból postaigazgatóság.

A debreceni „Arany Bika” sorsa.

Budapestről jelentik, hogy Debrecen városának legmodernebb palotáját, a mesze földön híres Arany Bika-szállodát a napokban a tulajdonos „Bika részvénytársaság” felajánlotta a magyar kincstárnak. Az Arany Bika megvételének ügye régi keletű és a megvétel a debreceni posta-palota ügyével kapcsolatos. Az Arany Bika-szálloda hatalmas vendéglővel és kávéházzal berendezett modern épülettömb és a lakhely nélkül levő postaigazgatóság céljaira teljesen megfelel. Az Arany Bika jelenlegi tulajdonosa, Németh András is hajlandó az épülettömb eladásába belemenni, mert az új lakásrendelet a bérlőre nézve jelentékeny terhet jelentene bérösszeg fizetése tekintetében. Ugyanis az új magyar lakásrendelet alkalmat és módot ad a bérösszeg korlátlan felemelésére, úgy, hogy ennek alapján a részvénytársaság az Arany Bika évi bérét hirtelen 30 millió koronában akarja megállapítani, sőt a jövőben még magasabb összegben. Németh András bérlő e súlyos kötelezettséget nem óhajtja teljesíteni és hajlandó lemondani a szerződés szerint még két évre öt megillető bérletéről. Az Arany Bika épülettömb eladásával Debrecen városa egy modern bérpalotától, előkelő komfortu szállodától, kávéháztól és étteremtől esnék el, viszont ezen úgy akarnak segíteni, hogy egy konzorcium a vasút közelében felépítse az új szállodát.

XXXXXXXXXXXX

A szerkesztésért.

KAROLY JOZSEF
felel.

Cenzurát:
Baron POPP.

NYILTÉR.

Az ezen rovát alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Felédhetetlen jó édes apánk elhunytá alkalmával nem mulasztottuk el hálás köszönetünket kifejezni, részvét nyilváníttuk, valamint a ravatalon elhelyezett koszorúk és oszlopokért, az aradi Textilgyár igazgatóságának, tisztviselő-karának, mestereinek és a többi alkalmazottainak, édes anyánk volt vasutas collegáinak és az összes ismerősöknek, jóbarátainak. Ugyiszintén köszönjük Limbeck János és fia temetkezési vállalatnak a temetés figyelmes és pontos rendezését.

Arad, 1923. április hó 23.
2238 A gyászoló Schwiglhofer család.

Legoliosóbb bevásárlási forrás
benzin, petróleum és gépolaj
DIMITRIE SUCIU,
Str. Metianu (Ferra-ú.) 14. ☎ Telefon 94.

Keresünk malom-
ipari gyártmányok
eladására
kitűnő referenciákkal rendel-
kező, jól bevezetett

KÉPVISELOT

Moara Doamna Soc. Anon
Piatra-N. 2175

LUGOSI BOHN CSERÉP

falcos és hódfarkú.

TORDA CEMENT
RÉGI VASUTI SINEK

és mindennemű építési anyag eladás:

STEINER JÓZSEF

okl. építész, építőmester
Anyagtelep: ÓVARTÉR.

Szabadalmazott állványozástervezéssel
épülettartozást
olcsón vállal.

Szabadalmazott PFEIFER üreges vasbeton földem képviselő.

IRODA: Strada Closca No. 7.
(Szent László-utca.) 2205

Apró hirdetések.

Levelzés.

URIEMBER támogatását keresi vidéki baros nő. Leveleket „Nefejeits” jelíggel a kiadóba kér. 2255

Alkalmazás.

ÜGYES SZOBALÉNY jó bizonyítvánnyal azonnalra felvétetik. Cim a kiadóban. 300

KISZOLGALO LEANY a papírszakmából felvétetik. Cim a kiadóban. 1894

SZÓLÓKEZELŐ PINCEMESTER, fiatal, nős, megfelelő állást keres. Cim a kiadóban. 13834

GYERMEKTELEN házaspár házmesteri állást keres. Cim a kiadóban. 2249

HÁZVEZETŐNŐI állást keresek. Cim a kiadóban. 2247

HÁZTARTÁSBAN jártas intelligens árvalány ajánkozik magános urhoz. Vidékre is megy. Cim a kiadóban. 2250

FEHÉRNEMŰ JAVITÁST elvállalok. Cim a kiadóban. 2253

BEJARÓ szakácsnő és fiatal szobaleány főlvetetik. Cim a kiadóban. 2256

TISZTESSÉGES mindenek azonnal, vagy elsejére felvétetik. Naményi papírüzlet főpostával szemben. 2257

GÉPIRÓNÓT keresek, aki a román nyelvet is bírja Cim Wallinger hirdetőjében. 13236

HÁZMESTERNEK ajánkozik rendszerető házaspár. Cim Wallinger hirdetőjében. 13236

FIATAL fűszerkereskedő segéd és tanuló fizetéssel felvétetik. Cim Wallinger hirdetőjében. 13237

SZORGALMAS mindenek 1-ére felvétetik Földes-palota I. emelet. 13236

MINDENES FŐZŐNŐ könyvvél, jó bizonyítványokkal, 2 tagú családnál magas bérral azonnal felvétetik. Jelentkezés délelőtt 9-11. délután 3-5. Piața Mhiail Viteazul (Ferenc-tér) 10. földszint balra. 2262

PINCERLEANYOK felvétetnek Crucea Alba (Fehér-kereszt) étterem. 13834

MAGANOS, idősebb nőhöz mindenek leány, vagy asszony felvétetik. Strada Chendi 11. (Kölcsey-utca 2.) II. em. 13237

Vétel és eladás.

KÉRTI GARNITURA, jókarban levő, lehetőleg nádból készült, alkalmi áron megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 500

ÁGY ELE perzsa szőnyeg, futó szőnyeg, ezüst tálak, fülbevaló igazgyöngy gyűj, antik gyűrű, antik pohár, keleti kézimunkák, 6 személyes étkező szervizek, kávé és mokka szerviz, gyertyatartó, szövet és csipke függönyök, dísz tárgyak, goblein képek, kávéasztalnak, lenvászon ágyhuzatok, nyári paplan, stb. eladó. Strada Consistorului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

CSOLNAK pártvezető igen könnyű eladó. Cim a kiadóban. 2251

BÉCSI ZONGORA sürgősen eladó Atadul-Nou (Ujarad) Fő-utca) 86. 2248

EGY NAQY karikahajós varrógép sürgősen eladó. Strada Alba-Iulia (Zsófia-utca) 7a) ajtó 2. jobbra. 2244

KÉT DARAB hat hetes farkas kutya eladó. Megtekinthető Strada Tarmului (Part-utca) 6. sz. Bababás. 2260

ELADÓ sürgősen egy 20 HP. Koupont gőzgép, teljesen jókarban. Ugyanott egy 21-es szimpla Ganz-féle hengercsék, egy 4 méteres hesábszita selyemmel. Csak személyesen tárgyalok. Simándi-malom. 2252

KÉTAJTÓS nagyobb és egyaltós kisebb légszékény eladó. Megtekinthető Str. Ioan Calvin 17-19. Spitzernél. 13236

PIANINO, Stelzhammer, fekete, eladó. „Novum”, Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 23. 13472

EGY jól égő kandalló eladó. Bul. Carol (Erzsébet-körút) 26. I. emelet. 2263

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árrban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elz-palota.) 11895

URISZOBA vadonatúj eladó. Salon Artistique Fischer Elz-palota. 13576

KITŰNŐ ÜZLETI KÖNYVEK, IRODAI CIKKEK és olcsó hangjegyek. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Kerpelnél. Telefon 385. 13625

A NAQY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen kerestünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ótvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13578

CPYINGOFFICE leíró, sokszorosító iroda. Körlevelek speciális gépeken készülnek. Szegfű írógépvállalata Strada Luther 1. Telefon III. 13781

HÁROMXNÉGY MÉTERES, vagy nagyobb szép perzsa szőnyeg kerestetik. Bővebbet Bulev. Regina Maria 22. szám házmesternél. 2170

Brilliansárut, gyöngyöt, platinát, arany, ezüst-árakat és hamis fogorokat magas áron veszek

Zinner ékezerész, Arad, Str. Metianu.

MOTRICA ROMANA

Műszaki vállalat.

Központi irodák: Telefon: 56-10. Kirendeltségek és műhely I. C. Bratianu: 82. Távirati cím: „Motrica” Bul. Maria 110.

Bucuresti.

Keresse fel moorkiállításunkat, ahol mindenféle gépekből, géprészekből nagy és gazdag raktárt tartunk. Az országban működő összes gyárakban szükséges gépanyagokat raktáron tartjuk.

Prospektusokat és specialista mérnököket bocsátunk vevőközönségünk rendelkezésére. Megbízható cégeknek fizetési kedvezményt nyújtunk. 1828

Kőszemet Kokszt

prompt szállít üzemek, téglagyárak és szénnagykereskedők részére

FERROCARBON

szénkereskedelmi társaság, szénbányák kizárólagos képviselői

Centrala: Timisioara.

Expositura: Petroseni.

Agrárpalota. Telefon 9.

18658

Telefon 41.

Ellátás.

FIATAL HÁZASPAR teljes ellátást keres. Cim Central hirdetőben Apollóval szemben. 13834

KÉT FIATALEMBER telfies ellátást nyerhet. Cim Wallinger hirdetőjében. 13235

KÉT fiatalember azonnal teljes ellátást nyerhet Strada Tribunal Axente (Dainjanich-utca) 7. I. em. 2261

Különfélék.

TÁRSAT keres budapesti részvénytársaság itt tartózkodó igazgatója tüzifa export vállalat létesítéséhez. Ajánlatokat Kelet hírlapiroda. 13406

SZÁZEZER LEIES kölcsönre lenne szükségem, házra, betáblázásra, megfelelő kamat mellett, egy évre. Cim Wallinger hirdetőjében. 13237

HASZNALT OLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Csodás hatású arcszépítő és finomító a

Földes MARGITCREME és MARGITSZAPPAN

Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Pár napi használat után szüntet szepölket, májfoltokat, bőrkiütéseket, ráncokat, redőket és minden bőrbajt. Az arca pár napi használat után üde, barnavas, rózsás lesz. 13595

Dr. Földes és Hehs Margitcreme gyára Budapest, I. Bertalan-utca 26. Arad-Uj-Nicalaca. 18595

Irodahelyiséget

keresek csakis a főutvonalon berendezéssel vagy anélkül.

Cim KELET hírlapiroda.

400.000 Lei tőkével

feles társ kerestetik nagy keresletnek örvendő

speciális gyár kibővítéséhez.

Kereskedelmi irányt vezetők előnyben. Részletes felvilágosítás Wallinger hirdetőjében nyerhető. 13237

A gazdaság minden ágában jártas fiatal nőten

gazdatiszt,

ki nagyobb gazdaságot önállóan vezetett, gazdaságban, esetleg más alkalmazást is elfogadna. Kívánatra személyes bemutatkozás. Ajánlatokat „Szesz- és sajtgyár” jelíggel a kiadóba kér. 13472

Rongy gépek tisztogatására megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és sárt butorszállító kecskával felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít:

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolat telefon 250. sz. 2245